

UNIJA POSLODAVACA
CRNE GORE

IZVJEŠTAJ O RADU
za 2016. godinu

Podgorica
12. maj 2017. godine

1. RAD ORGANA UPRAVLJANJA

1.1 Skupština

Redovna sjednica Skupštine UPCG za 2015. godinu održana je 1. juna. Jednoglasnom odlukom delegata Skupštine, Ivanu Mitroviću je izglasano povjerenje i dodijeljen novi, četvorogodišnji mandat na poziciji predsjednika Skupštine UPCG. Na sjednici su usvojeni i godišnji dokumenti UPCG: Izvještaj o radu za 2015. godinu, Izvještaj o finansijskom poslovanju za 2015. godinu i Plan rada UPCG za 2016. godinu. U nastavku rada, predsjednica UPCG Svetlana Vuksanović upozнала je delegate Skupštine sa sadržajem novog dokumenta UPCG „Smjernice o dobrom upravljanju“ koji je kreiran u saradnji sa Međunarodnom organizacijom rada (MOR).

1.2 Upravni odbor

U 2016. godini održane su četiri sjednice Upravnog odbora:

1. Prva sjednica održana je **2. februara**. Na sjednici je zauzet stav po pitanju produženja važenja Opšteg kolektivnog ugovora, a članovi UO detaljno su upoznati sa aktivnostima i učešću predstavnika UPCG u radnim tijelima za izradu zakonskih i podzakonskih akata (u toku 2015. i aktuelnim u trenutku odžavanja sjednice).
2. Na drugoj sjednici održanoj elektronskim putem, sa rokom izjašnjenja od **22. do 27. aprila**, donesena je odluka o sazivanju Skupštine UPCG i utvrđen je predlog za predsjednika Skupštine UPCG. Takođe, tom prilikom su utvrđeni predlozi godišnjih dokumenata, a donijeta je i odluka o usvajanju Kodeksa ponašanja u prodaji roba i pružanju usluga na internet tržištu Crne Gore.
3. Na elektronskoj sjednici, sa rokom izjašnjenja od **19. do 25. oktobra**, donijeta je odluka o usvajanju teksta Granskog kolektivnog ugovora za energetiku.
4. Na četvrtoj sjednici održanoj **29. novembra**, delegati su informisani o detaljima razrješenja i imenovanja članova IO UPCG, kao i o brojnim aktivnostima i inicijativama UPCG aktuelnim u 2016.g. i planiranim za 2017.g. (projekti „UPCG semafor“ i unapređenje poslovnog okruženja kroz razvoj potencijala za zeleno zapošljavanje; projekat podrške mladima po pitanju zapošljavanja i pokretanja biznisa; saradnja sa Univerzitetom Crne Gore u oblasti promocije i podrške razvoju preduzetništva; saradnja UPCG i Međunarodnog foruma Perspektive iz Hrvatske za potrebe predstojećih događaja - Regionalnog samita preduzetnika i dodjele nagrada i priznanja „Stvaratelji za stoljeća“ u martu 2017.g. u Dubrovniku, kao i Svjetskog kongresa preduzetnika u oktobru 2017.g. u Zagrebu; inicijativa UPCG za proglašenje 2017. godine za godinu preduzetništva u Crnoj Gori). Takođe, predstavljen je projekat UPCG - Registar fiskaliteta na lokalnom nivou, a obavljene su i konsultacije i najavljena podrška članova UO u pripremi Plana rada UPCG za 2017. godinu.

1.3 Izvršni odbor

U 2016. godini održane su tri sjednice Izvršnog odbora (IO).

Izvršni odbor je razmatrao i usvojio sadržaj godišnjih dokumenata UPCG, i to: Predlog izvještaja o radu UPCG za 2015. godinu, Finansijski izvještaj UPCG za 2015. godinu, Predlog plana rada UPCG za 2016. godinu. Prethodno je održana sjednica Nadzornog odbora, uz dnevni red koji je uključio navedeno. Generalni sekretarijat je redovno informisao članove IO

o redovnim i planiranim aktivnostima, aktuelnostima o toku pregovora za zaključivanje granskih kolektivnih ugovora, učešću u radnim grupama. IO je, između ostalog, razmatrao zahtjev člana Izvršnog odbora Miodraga Vučetića za razriješenje zbog odlaska u penziju, kao i problematiku ekonomskih prilika i barijera za poslovanje u svijetlu predstojećih izbora. U skladu sa iskazanim interesovanjem članstva UPCG, IO je razmatrao i pitanja koja se odnose na poziciju MSP u aktuelnoj situaciji tržišnog „rata“ velikih trgovinskih lanaca.

1.4 Granski odbori

Odbor za poljoprivredu

U 2016. godini održane su dvije sjednice Odbora za poljoprivredu:

- Na sjednici **20. jula** izabran je predsjednik Odbora. Takođe, dogovoreno je formiranje radnih tijela po podsektorima, kao i sprovođenje brojnih aktivnosti Odbora planiranih do kraja godine, a koje tretiraju pitanja zakonske regulative za ovaj sektor, ostvarenje plana agrobudžeta, sprovođenje Strategije razvoja poljoprivrede i ruralnih područja, razmatranje uslova za razvoj zelene ekonomije, uslova i mogućnosti pristupa EU fondovima i sl.
- Na drugoj sjednici održanoj **23. decembra**, članovi Odbora razmatrali su Agrobudžet za 2017. godinu.

Odbor za građevinarstvo

Sa predstavnicima Ministarstva održivog razvoja i turizma održan je konsultativni sastanak 24.2.2016. godine na temu: Nacrt Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, na koji su tom Ministarstvu prethodno dostavljene pisane primjedbe i sugestije. Detaljnije o komentarima na zakonski tekst dato je u okviru poglavlja 2.1.

2. AKTIVNOSTI GENERALNOG SEKRETARIJATA

2.1. UČEŠĆE U RADNIM GRUPAMA I TIJELIMA

U toku 2016.godine, UPCG je učestvovala u **radnim grupama za izradu sljedećih propisa:**

- Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom
- Predlog zakona o Fondu rada
- Novi Zakon o strancima
- Predloga zakona o socijalnom savjetu
- Zakon o radu
- Predlog zakona o reprezentativnosti sindikata
- Predlog zakona o javnim nabavkama

Pored participacije u radnim grupama za izradu propisa, UPCG je učestvovala i u:

radnoj grupi za izradu Predloga odluke o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2017. godinu; radnoj grupi za izradu Bijele knjige o zapošljavanju i rodno osjetljivom zapošljavanju mladih; radnoj grupi za izradu novog četvorogodišnjeg nacionalnog strateškog dokumenta za rodnu ravnopravnost 2017-2020; radnoj grupi povodom pripreme Torino izvještaja; radnoj grupi za pripremu Akcionog plana sprovođenja cjeloživotne karijerne orijentacije za 2017. i 2018. godinu; radnoj grupi za pripremu Akcionog plana sprovođenja Strategije razvoja ženskog preduzetništva za 2017.godinu; radnoj grupi za

pripremu predloga Strategije obrazovanja nastavnika u Crnoj Gori; sektorskim komisijama: za zdravstvo i socijalnu zaštitu, za turizam, trgovinu i ugostiteljstvo, za poljoprivredu, prehranu i veterinu, za inženjerstvo i proizvodne tehnologije, za građevinarstvo i uređenje prostora, za saobraćaj i komunikacije, za ekonomiju i pravo; za rudarstvo, metalurgiju i hemijsku industriju, za informacione tehnologije, za obrazovanje i osposobljavanje, i za usluge; Koordinacionom tijelu za implementaciju industrijske politike; Savjetu za saradnju sa iseljenicima; Nacionalnom savjetu za održivi razvoj, klimatske promjene i integralno upravljanje obalnim područjem; Savjetu za praćenje turističkog razvoja i pripremu i praćenje turističkih sezona; Savjetu Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.

Upravni odbori, savjeti i odbori

UPCG je nastavila sa aktivnim zastupanjem interesa poslodavaca kroz participaciju u: Upravnom odboru Fonda rada, UO Fonda za zdravstveno osiguranje, UO Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje, UO Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, UO Agencije za mirno rješavanje radnih sporova; Odboru za tumačenje i primjenu OKU; Odboru za utvrđivanje reprezentativnosti sindikata; Nacionalnom savjetu za obrazovanje; Savjetu za kvalifikacije; Odboru za obrazovanje odraslih i Odboru za stručno obrazovanje.

Skupštinski odbori

Predstavnici UPCG su prisustvovali sjednicama Odbora za ekonomiju, finansije i budžet povodom rasprave Predloga zakona o zaradama u javnom sektoru, Predloga zakona o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dodatu vrijednost, Predloga zakona o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dobit.

Upućene inicijative Ustavnom sudu Crne Gore

Tokom 2016. godine, Unija poslodavaca Crne Gore je *Ustavnom sudu CG podnela dvije inicijative:*

- Inicijativu za ocjenu ustavnosti Zakona o zaradama u javnom sektoru
- Inicijativu za ocjenu ustavnosti člana 10 st.3 Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada

Inicijativa za ocjenu ustavnosti Zakona o zaradama u javnom sektoru

Unija poslodavaca Crne Gore je 19. maja 2016. godine podnijela Ustavnom sudu Crne Gore inicijativu za ocjenu ustavnosti Zakona o zaradama u javnom sektoru.

Kao podnosilac inicijative, UPCG smatra da je više odredaba odnosnog zakona suprotno Ustavu Crne Gore, budući da se njima narušavaju ustavni principi jednakosti svih pred zakonom bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo (član 17, stav 2), te sloboda otvorenog tržišta, preduzetništva i konkurencije (član 139). Prema mišljenju UPCG, pomenuti zakon je neustavan, nekonzistentan sa pravnim sistemom Crne Gore i ne korespondira sa ratifikovanim konvencijama Međunarodne organizacije rada (MOR). Navedeno proističe prvenstveno iz nesklada zakona sa Ustavom Crne Gore, a zatim i iz kolizionog odnosa sa mnogim pozitivnim zakonskim aktima (pre svega Zakonom o radu i Zakonom o privrednim društvima), sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, ratifikovanim međunarodnim konvencijama, kao i kolektivnim ugovorima – počev od Opšteg kolektivnog ugovora koji je zaključen na nacionalnom nivou, preko važećih granskih, te pojedinačnih kolektivnih ugovora zaključenih na nivou kompanija.

Posebno, stav UPCG je da se privredni subjekti, bez obzira na to što su u stoprocentnom ili većinskom državnom vlasništvu ili vlasništvu lokalnih samouprava, ne mogu podvesti pod javni sektor u smislu Zakona o zaradama u javnom sektoru, već da se na njih odnose opšti propisi o radu. Privredni subjekti, bez obzira na to da li je njihov osnivač ili većinski vlasnik država, odnosno lokalna samouprava, posluju u realnom sektoru (samostalno, na osnovu obavljanja djelatnosti ostvaruju prihode za finansiranje svih troškova poslovanja), te posluju u skladu sa propisima koji važe za sve ostale privredne subjekte. Takođe, ako se ima u vidu da država participira u organima upravljanja određenih privrednih subjekata (kao osnivač ili većinski vlasnik), jasno je da ona u značajnoj mjeri (ako ne i u potpunosti), preko svojih predstavnika u tim organima, može upravljati poslovnim procesima i kreirati odluke shodno rezultatima rada i poslovanja.

Podsjećamo, Zakon o zaradama u javnom sektoru, koji je stupio na snagu 16.03.2016. godine, za UPCG je bio neprihvatljiv još dok je bio u formi nacarta, što potvrđuju i preporuke Izvršnog odbora UPCG upućene Ministarstvu finansija, a što je sredinom 2014. godine rezultiralo povlačenjem Nacarta Zakona. Takođe, za UPCG, zakon je bio neprihvatljiv i dok je bio u fazi predloga, zbog čega je UPCG početkom decembra 2015. godine, nakon sastanka sa predstavnicima privrednih subjekata koji posluju u Crnoj Gori, objavila saopštenje za javnost, pod naslovom - UPCG poručila: Predlog zakona o zaradama u javnom sektoru je neprihvatljiv za privredu“.

Inicijativa za ocjenu ustavnosti člana 10 st.3 Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada

Unija poslodavaca Crne Gore je 14. aprila 2016. godine podnijela Ustavnom sudu Crne Gore inicijativu za ocjenu ustavnosti odredbi člana 10 stav 3 Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada, kojima je propisano:

„Etažni vlasnici su dužni da, kao akontaciju za troškove iz stava 1 ovog člana, uplate mjesečni iznos na zajednički račun zgrade, i to u iznosu od 1 bod/m² korisne stambene površine, 3 boda/m² korisne površine poslovnog prostora, odnosno 0,5 boda/m² korisne površine garažnog prostora ili garažnog mjesta.“

U svojoj inicijativi, UPCG podsjeća da se zakonodavnom politikom ne može za istu stvar (m² površine) ustanovljavati različiti iznos troška, odnosno negirati garantovana jednakost svih pred zakonom. To da li neko ima svojstvo fizičkog lica (stanar) ili pravnog lica (preduzetnik), svakako nije „ključ“ za određivanje različite naknade za upotrebu prostora, odnosno za održavanje ili nužne i hitne radove - bilo da je u pitanju stambeni ili poslovni prostor. Jednostavno, korisna površina (iskazana po m²) sa obilježjem poslovnog prostora ne uzrokuje sama po sebi više troškove održavanja, nužnih i hitnih radova u odnosu na korisnu površinu (iskazanu po m²) sa obilježjem stambenog prostora.

Za troškove redovnog održavanja, nužnih i hitnih radova na stambenim zgradama etažni vlasnici srazmjerno učestvuju, prema stvarno učinjenim troškovima, jer se u stvarnosti čini upitnim koliko je ta srazmjernost zaista i obezbijedena ako imamo u vidu da su navedeni troškovi tri puta veći za poslovni prostor nego za stambeni prostor. Smatra se da se ovakvim propisivanjem vlasnik poslovnog prostora (kao posebnog dijela stambene zgrade) nesrazmjerno opterećuje, iako za to ne postoji nikakva ekonomska opravdanost. Iz toga proizilazi zaključak da poslovni prostor sam po sebi uzrokuje veće troškove redovnog održavanja, kao i nužnih i hitnih radova, a što predstavlja dodatnu potvrdu očite povrede jednakosti svih pred zakonom koju garantuje pomenuti čl.17 st. 2 Ustava Crne Gore.

Štaviše, kako se poslovne prostorije najčešće nalaze u prizemlju stambene zgrade, to znači da vlasnik istih nema nikakvog „kontakta“ sa ulaznim vratima dijela stambene zgrade gdje su

stanovi namijenjeni stanovanju, kao ni sa stepeništem, liftom, radijatorima, svjetlarnikom i grejnim tijelima, elektro mrežom i sl. Pojednostavljeno: vlasnik poslovnih prostorija ne koristi, a time i ne uzrokuje troškove održavanja, nužnih i hitnih radova na navedenim lokalitetima u zgradi.

UPCG, kao podnosilac ove inicijative, smatra da su pitanja iz čl.10 st.3 Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada u zoni djeljivih prava na zajedničkim djelovima stambene zgrade, te da usljed toga određene troškove redovnog održavanja, odnosno nužnih i hitnih radova vlasnici poslovnih prostora ne treba da snose – posebno ne u iznosu koji je trostruko veći u odnosu na iznos koji „pripada” vlasnicima etažnih stanova.

U međuvremenu je stupio na snagu novi Zakon o održavanju stambenih zgrada, te su povodom troškova održanja stambenih zgrada izjednačena fizička i pravna lica („Etažni vlasnici su dužni da, kao akontaciju za troškove iz stava 1 ovog člana, uplate mjesečni iznos na zajednički račun zgrade, i to u iznosu od 1 bod/m² neto stambene ili neto površine poslovnog prostora, odnosno 0,5 boda/m² neto površine nestambenog prostora koji čine: zajednička potkrovlja, perionice, sušionice, hodnici, holovi, podrumi, garaže i garažna mjesta.“-čl.16), što je i bila intencija inicijative UPCG.

Upućene primjedbe i sugestije na zakone, podzakonske akte i strategije

UPCG je uputila niz primjedbi i sugestija na pristigle materijale, od kojih ističemo:

- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost
- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica
- Nacrt zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata
- Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije
- Nacrt zakona o mjerama poreske podrške
- Nacrt odluke o budžetu Glavnog grada Podgorica za 2017. godinu
- Nacrt odluke o komunalnoj naknadi.

Kao posebno važne izdvajamo primjedbe i sugestije date kroz rad u radnoj grupi ili direktno upućene resornom ministarstvu:

Zakon o radu

Radna grupa za izradu Zakona o radu počela je sa radom u septembru 2015. godine. Do septembra 2016. godine održana su 27 sastanaka, na kojima su bili aktivni učesnici predstavnici Unije slobodnih sindikata CG, Saveza sindikata CG i Unije poslodavaca CG.

Osim navedenih, članovi RG (koja je formirana rješenjem bivše ministarke, Zorice Kovačević) su i predstavnici Ministarstva rada (čiji je jedan predstavnik učestvovao u radu do maja mjeseca); Ministarstva finansija (koji su učestvovali u radu RG u dijelu rada koji se odnosio na pravo na zaradu, naknadu zarade i druga primanja zaposlenih), predstavnica Uprave za inspeksijske poslove (koja je najvećim dijelom učestvovala u radu RG) i predstavnik NVO "Status" (koji je povremeno učestvovao u radu RG do maja ove godine, a nakon toga se nije uključivao).

Metodologiju rada RG su dogovorili predstavnici socijalnih partnera sa bivšom ministarkom Zoricom Kovačević i ona podrazumijeva da nam je polazna osnova važeći tekst ZOR-a (jer se radi o rješenjima koja su nam svima poznata, pa samim tim su nam i bliži problemi koji su povodom istih prisutni u praksi), a da prilikom obrade pojedinih instituta osim važećeg teksta razmatramo radnu verziju zakona koji je pripremilo ministarstvo, kao i predloge svih članova

radnih grupa. Naravno, pri svemu tome, posebnu pažnju smo posvetili međunarodnim izvorima radnog prava, koji su za državu CG obavezujući, a posebno konvencije MOR-a i direktive EU.

Predstavnici UPCG su posebno problematizovali sljedeća pitanja:

- radni odnos na određeno vrijeme, s akcentom na fleksibilnije uslove za novoosnovane poslodavce;
- opšti akt poslodavca kao instrument uređivanja odnosa na radu (koji u važećem zakonu ne postoji);
- zloupotrebu prava na bolovanje;
- anahronost postojanja disciplinskog postupka;
- potrebu za konkretnijem uređenjem pravila oko dostave akata poslodavaca;
- zastarjelost potraživanja (budući da je važeće rješenje: da potraživanja ne zastarijevaju)

Nesporazumi između MRSS i ostalih predstavnika RG/socijalnih partnera su bili prisutni oko gore pomenute metodologije, jer su predstavnici MRSS insistirali na njihovom inicijalnom tekstu. Zbog toga, nakon sastanka u maju ni taj jedan predstavnik nije dolazio na sastanke RG.

Sve to vreme, UPCG je pružala tehničku podršku radu na Zakonu.

Povodom nesporazuma, socijalni partneri su imali zajednički sastanak sa tadašnjim ministrom B. Marićem i njegovim saradnicima i kako se nije moglo iznaći kompromisno rešenje, tadašnji ministar, B. Marić, je odlučio da sa predmetnim upozna Vladu CG i da se stane sa radom dok se ne zauzme stav oko daljeg rada na ovom zakonskom tekstu. Saglasno tome, RG je stala sa radom do daljnjeg.

Aktivnosti UPCG povodom Izmjena Zakona o radu/usklađivanje sa ZUP-om

Povodom svojevremeno aktuelnih izmjena Zakona o radu zbog njegovog navodnog usaglašavanja sa Zakonom o upravnom postupku, UPCG je od januara meseca bila u kontinuiranoj prepisci sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja, tačnije Direktoratom za rad, u nastojanju da ukaže na neosnovanost predloženih izmjena, jer Zakon o radu i Zakon o upravnom postupku imaju drugi predmet i regulišu potpuno različite odnose. Zapravo, radilo se o tome da nije bilo potrebe za usaglašavanjem ova dva propisa: Zakon o radu uređuje međusobne odnose poslodavca i zaposlenog proistekle iz radnog odnosa, zasnovanog ugovorom o radu, što podrazumijeva obuhvat prava i obaveze obje ugovorne strane, kao i način i postupak njihovog ostvarivanja. Budući da se primjenjuje na odnose u privredi nema ni jedan element upravnog postupka. Radni odnosi u organima uprave uređeni su posebnim propisom, što je možda i rukovodilo predlagača da izvrši ovakve izmjene.

Konkretno, ukazivali smo Ministarstvu da je problematična predložena izmjena člana 127 stav 1, kojom se briše rok u kom zaposleni može pokrenuti postupak pred nadležnim sudom kako bi osporio odluku o izricanju mjere za povrede radne obaveze kao rezultat sprovedenog disciplinskog postupka. Rezultat izmjene će biti to da zaposleni može pokrenuti postupak protiv odluke poslodavca u bilo kom momentu (pa i poslije npr.10 ili više godina), tj. bez obzira na protok vremena. Jasno je da se na ovaj način ugrožava pravna sigurnost i jedne i druge strane, posebno ako imamo u vidu i inače veoma neujednačenu i spornu sudsku praksu, trajanje sudskih postupaka i visinu sudskih ali i mogućih drugih troškova koji bi mogli biti izuzetno visoki (npr. naknada materijalne štete u visini izgubljene zarade i drugih primanja

koja bi ostvario zaposleni da je bio u radnom odnosu - za duži niz godina, kamate, naknade nematerijalne štete i dr ..). Identična norma (član 127 stav 1) koja se sada mijenja već je sadržana u Opštem kolektivnom ugovoru (član 50 stav 2). Međutim, diskutabilno je da li će biti moguće pozivanje na rok od 15 dana propisan Opštim kolektivnim ugovorom, jer se može tumačiti (i to opravdano) da isti (ako roka nema u Zakonu o radu) propisuje manji obim prava od Zakona o radu. Takođe, ukazivali smo da je predloženo brisanje stava 3 i 4 u članu 143c, problematično jer se moralo imati u vidu da je ovo je jedina norma kojom je propisano po kojim pravilima poslodavac vrši dostavu upozorenja, obavještenja i rešenja (propisano je da, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno, shodno se primjenjuju odredbe Zakona o opštem upravnom postupku). Rezultat ove izmjene u praksi će značiti da neće postojati pravila za dostavu akata i to ne samo onih propisanih članom 143 Zakona o radu, već i akata koji su sastavni dio disciplinskog postupka. Uredna dostava je od ključnog značaja za svaki postupak (parnični, krivični, upravni), pri čemu disciplinski postupak, ali i drugi postupci u vezi sa radnim odnosom nijesu izuzetak. Poslodavac (ali i zaposleni) mora znati po kojim pravilima se sprovodi dostava akata. Ukoliko predložene izmjene budu usvojene, poslodavci neće znati po kojim pravilima da vrše dostavu - dakle postojaće pravna praznina i sigurni smo da će se to negativno odraziti na pravnu sigurnost, ali i različitu primjenu normi u inače vrlo neujednačenoj i spornoj sudskoj praksi.

Kako nijesmo uspjeli taj problem da riješimo kod resornog ministarstva, obratili smo se svojevremeno, zajedno sa četiri poslovne asocijacije (Montenegro Biznis Alijansa, Savjet stranih investitora Crne Gore, Američka privredna komora u Crnoj Gori i Privredna komora Crne Gore), ministarki gospođi Kovačević, predsjedniku parlamenta gospodinu Krivokapiću i predsjedniku nadležnog parlamentarnog odbora gospodinu Jeliću, te poslaničkim klubovima. Konačno, svoju intervenciju, upotpunjenu zvaničnim mišljenjima doktora pravnih nauka, gospodina dr Đorđija Blažića i gospođe dr Vesne Simović Zvicer, uputili smo i potpredsjedniku Vlade CG, gospodinu Dušku Markoviću.

Najzad smo uspjeli da „vratimo priču“ na Socijalni savjet CG, koji je na sjednici zauzeo stav o povlačenju zakona iz dalje procedure, te je Vlada CG uvažila stav Socijalnog savjeta CG i povukla Predlog iz skupštinske procedure.

Nacrt Zakona o socijalnom savjetu

Predstavnik UPCG participira u radnoj grupi za izradu novog Zakona o socijalnom savjetu. Između ostalog, u pisanim komentarima je istakao sljedeće:

„Kako je Zakon u primjeni od 2007. godine, mijenjan 2011. i 2013. godine, može se ocijeniti kao relevantno vrijeme za iskazivanje njegovih prednosti ali i mana, ne samo kroz funkcionisanje i njegovu ulogu, već i prepoznavanje pravnih praznina, nedoumica i neodrečenosti pojedinih zakonskih normi.

Unija poslodavaca Crne Gore je imala prilike da prepozna vrlo često zanemarivanje uloge Socijalnog savjeta ili doživljavanje istog, kao „puku formalnost“, prilikom predlaganja pojedinih zakonskih projekata, vrlo ključnih za dalji poslovni i normativni ambijent. Svakako se ta činjenica ne može podvesti za rad Ministarstva rada i socijalnog staranja.

Vjerujemo da će pitanje, koje mi doživljavamo vrlo ključnim i jednim od bitnih razloga za izmjenu ovog zakona, biti predmet posebne pažnje i segment ozbiljnih sugestija socijalnih partnera. Zapravo, u dosadašnjoj praksi se postavljalo pitanje da li stavovi i mišljenja Socijalnog savjeta obavezuju, i ako obavezuju –koga, u slučaju iz čl. 15 Zakona, usled čega se, podsjećamo i naglašavamo, često mimoilazio Savjet u povodu donošenja važnih propisa

koja uređuju pitanje realnog sektora, ili se najčešće nije ni znala dalja sudbina zaključaka koje je usvajao Savjet.“

Rad na ovom zakonu će se nastaviti i tokom 2017.godine, a verujemo da će izrada novog propisa doprineti većoj afirmaciji i jačanju uloge nacionalnog i lokalnih socijalnih savjeta

Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom

Predstavnici Unije poslodavaca Crne Gore su bili uključeni u radnu grupu za izradu Nacrta Zakona. Osim davanja komentara u smislu unapređenja važećih zakonskih rešenja, predstavnici UPCG su insistirali na preispitivanju visine doprinosa za profesionalnu rehabilitaciju, u smislu smanjenja, s akcentom na privredne subjekte koji pripadaju pojedinim granama djelatnosti. Za to su nam poslužili podaci i analiza sprovedena među članstvom. Tako su, prema posljednjem dostupnom podatku iz 2013. godine, poslodavci, na ime posebnog doprinosa, u 2013. godini, uplatili 8.799.756,74 €. Najveća potrošnja iz pomenutog fonda bila je u 2015. i to: 2.801.680,39€. UPCG je predložila da stopa posebnog doprinosa iznosi 10% od prosječne mjesečne zarade u Crnoj Gori ostvarene u godini koja prethodi plaćanju doprinosa i da to neće ni na koji način ugroziti održivost sredstava namenjenih za zapošljavanje lica sa invaliditetom.

Tokom 2016. godine stalo se sa izradom zakonskog teksta kako bi se sačekala analiza opravdanosti kreiranja samostalnog Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, odnosno izmještanja funcionisanja istog iz Zavoda za zapošljavanje CG, jer je i to pitanje trebalo zaokružiti Izmenama zakona.

Nacrt Zakona o strancima

Tokom 2016. godine započet je rad na ovom zakonskom tekstu. Unija poslodavaca direktno participira u RG za izradu Zakona. Glavne primedbe se svode na: uključivanje agencija za ustupanje zaposlenih, problematizovanje dokaza o obrazovnoj ispravi i stručnoj kvalifikaciji za pojedina zanimanja kao jednog od dokumenata za izdavanje dozvola za privremeni boravak i rad stranaca, potrebi za isključenjem dozvola po osnovu ugovornih usluga iz kvota, potrebi za produženjem trajanja dozvole za boravak i rad za izvršne direktore, neodrživosti i neprimenjivosti podjele kvote po zanimanjima; osporavanje prestanka dozvole za privremeni boravak i rad povodom odsustvovanja van CG, kao novopredloženog rješenja.

Predstavnik UPCG se u svom radu bazira na Pozicionom dokumentu potpisanom između MBA, Američke privredne komore, Savjeta stranih investitora u CG i Unije poslodavaca CG. Podsjetimo, pozicionim dokumentom su dati prijedlozi za izmjenu najproblematičnijih članova važećeg Zakona o strancima, na osnovu svakodnevnih iskustava kompanija koje posluju u Crnoj Gori. To su, nadasve, član 64, koji se odnosi na ograničenje izdavanja dozvole za privremeni boravak i rad, i sa tim u vezi član 65 i 66, sa posebnim akcentom na nelogičnosti u pogledu zapošljavanja izvršnog direktora ili zastupnika preduzeća.

Predstavnici poslovnih udruženja su naveli i član 67, koji se odnosi na rok na koji se izdaje dozvola za privremeni boravak i rad i član 73, stav 2, koji se odnosi na podjelu kvota po djelatnostima i zanimanjima. Dokument je još 2015. godine razmatran na Savjetu za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi na kojem je zauzet stav o

potrebi za brisanjem potvrde sa Zavoda za zapošljavanje, na ime eliminisanja uslovljanja zapošljavanja stranaca trenutnim stanjem nezaposlenosti na evidenciji Zavoda za zapošljavanje CG. Rezultat navedenih aktivnosti je bio brisanje famozne „potvrde“ budući da se ona u praksi vrlo brzo pokazala neprihvatljivom i neprimjenjivom za naš ambijent, tako da se zakonodavac zadržao na kvoti, kao mjeri regulacije tržišta rada.

Programom rada Vlade CG za 2017. godinu za III kvartal je predviđeno utvrđivanje Predloga zakona o strancima.

Nacrt Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata

U skladu sa zaključcima sa sjednice Odbora za poljoprivredu UPCG održane u decembru 2015. godine, januara 2016. godine, Ministarstvu održivog razvoja i turizma upućene su pisane primjedbe i sugestije na Nacrt pomenutog zakona.

Odbor za građevinarstvo UPCG je ocijenio da kvalitetna pravna i institucionalna uređenost sistema planiranja i uređenja prostora i izgradnje objekata predstavlja jedno od strateških opredjeljenja i ključnih pretpostavki razvoja crnogorskog građevinarstva i zaštite javnog interesa u oblasti planiranja uređenja i zaštite prostora kao najznačajnijeg resursa Crne Gore.

Nepostrojanjem adekvatnog i kvalitetnog pravnog okvira otvoren je prostor za čitav niz zloupotreba sa veoma teškim posljedicama, što je svima poznato i na šta je ukazano i u Strategiji razvoja građevinarstva.

Odbor smatra da u postupku izrade ponuđenog Nacrta nijesu iskorišćene mogućnosti i iskustva susjednih država i članica EU koje imamo kao ranije članice iste države. Obzirom da je Crna Gora u procesu pristupanja NATO-u i EU i da je u dosadašnjem predpristupnom postupku prihvatila određene obaveze usklađivanja postojećeg zakonodavstva sa zakonodavstvom EU, neprihvatljivo je da se i dalje izbjegava usklađivanje ovog zakona sa zakonima EU, za šta imamo bliska iskustva u zakonodavnim rješenjima zemalja okruženja članica EU i drugih. Uporno se forsiraju neka prevaziđena i glomazna rješenja poput ovog zakona i rješenja koja Ministarstvu daju velike mogućnosti za učešće u izradi i kontroli i državnih i lokalnih planskih i projektnih dokumenata, kao i inspekcijskoj kontroli tih postupaka i građenja objekata, dobijanja građevinskih i upotrebnih dozvola.

Prilikom kreiranja pravnog okvira u oblasti planiranja uređenja prostora i izgradnji objekata, Odbor za građevinarstvo Unije poslodavaca Crne Gore smatra da se treba opredijeliti za jedan od dva modela:

- kodifikacija kompletne oblasti i donošenje jednog zakona koji bi obuhvatao: planiranje prostora, uređenje prostora, zaštitu prostora, oblast građevinskog zemljišta, zatim oblast projektovanja i građenja objekata, legalizaciju neformalnih objekata, kategorizaciju privrednih društava u oblasti građenja, inženjersku komoru i licence, inspekcijски nadzor...

- drugi model bi bio da se ova oblast uredi setom posebnih, međusobno usaglašenih, zakona, i to donošenjem: Zakona o planiranju, uređenju i zaštiti prostora kojim treba utvrditi detaljan i jasan pravni okvir planiranja, uređenja i zaštite ukupnog prostora, posebno zaštite područja od posebnog interesa za državu; zaštite obalnog područja; prirodnih vrijednosti; kulturno istorijskih kompleksa, pravni okvir i principe planiranja i uređenja prostora u zaštićenim područjima, zaštita javnog interesa u oblasti planiranja i uređenja prostora; Zakona o građenju kojim bi se utvrdio detaljan i jasan pravni okvir projektovanja i izgradnje objekata u skladu sa standardima i tehničkim propisima i normativima, standardi i način izrade i kontrole tehničke dokumentacije, standardi građenja i stručnog nadzora nad izgradnjom objekata,

postupak izdavanja građevinske i upotrebne dozvole; Zakona o legalizaciji neformalnih objekata, kojim bi se uredila procedura i rokovi legalizacije objekata izgrađenih bez građevinske dozvole, a koji se nalazi u proceduri još od 2012 godine; Zakona o inženjerskoj komori kojim treba urediti status, način i principe organizovanja Inženjerske komore, javna ovlašćenja, vrste licenci, kriterijume za izdavanje licenci...; Zakona o građevinskim djelatnostima kojim bi se uredio stručni profil zanimanja i djelatnosti u građevinarstvu, upravljanje projektima građenja... Treba razmisliti i o donošenju Uzansi o građenju. (Nazivi zakona su dati uslovno – kao radni naslovi.)

Odbor smatra da je drugi model, odnosno donošenje seta posebnih zakona, neuporedivo bolje rješenje, jer omogućava kvalitetnije i detaljnije uređenje svake od pobrojanih oblasti. Potvrdu toga imamo i u bliskom okruženju: u Hrvatskoj i Sloveniji, koje su članice EU. U obje ove države se pobrojana pitanja uređuju setom posebnih zakona.

Koji god model bude prihvaćen, Odbor podsjeća, nužno je da zakoni budu do kraja razrađeni, jasni, precizni i dorečeni. Nije prihvatljiva ni dosadašnja praksa, koja dominira i u Nacrtu koji se trenutno nalazi na javnoj raspravi, da se, umjesto jasnog i preciznog definisanja i uređivanja pojedinih segmenata, u više od 20 slučajeva predlaže da ove djelove uređuje nadležno ministarstvo posebnim podzakonskim aktima. Time se zakonodavna nadležnost prenosi na izvršnu vlast i narušava ustavni princip podjele vlasti i vrši povreda ustavnih ovlašćenja Skupštine, kao najvišeg organa zakonodavne vlasti. Kod poštovanja ovog principa treba posebno voditi računa, odnosno strogo pratiti ustavna ovlašćenja pojedinih grana vlasti, kako se princip efikasnosti ne bi pretvorio u preuzimanje ovlašćenja od zakonodavne vlasti – što bi u krajnjem dovelo do osporavanja valjanosti pojedinih propisa i arbitriranja na Ustavnom sudu.

Odbor smatra neprihvatljivom praksu da se prilikom donošenja novih zakona pokušavaju postići neka "originalna" rješenja koja drastično mijenjaju dosadašnja rješenja i praksu, a koja se često puta, kao nepodobna i loša ukidaju, pa se poslije određenog perioda ponovo vraćaju kroz nove zakone.

Odbor je konstatovao da u predloženom Nacrtu ima dosta kontradiktornosti i međusobno neusklađenih rješenja i da u njegovoj izradi nijesu korišćene Uredbe i Direktive EU koje uređuju ovu oblast, izuzimajući direktivu o uslugama.

U svom obraćanju Ministarstvu održivog razvoja i turizma, Odbor za građevinarstvo Unije poslodavaca CG je, pored pojedinačnih primjedbi i sugestija na predložene odredbe, dao načelno viđenje da Nacrt treba povući iz procedure i izvršiti njegovu podjelu na set posebnih zakona sa kompletnom rekonstrukcijom predloženih normi.

Programom rada Vlade CG za 2017. godinu za I kvartal je predviđeno utvrđivanje Predloga zakona o planiranju i izgradnji.

Nacrt Zakona o mjerama poreske podrške

Ovim zakonom data je prilika privrednicima - poreskim dužnicima da izmire svoja poreska dugovanja, održe se na tržištu, a nakon izvjesnog vremena i uđu u tzv. krug onih koji redovno izmiruju svoje obaveze. Vjerujemo da će takav pristup pomoći rješavanju nagomilanih problema po pitanju naplate poreza i procesima koji imaju za cilj ozdravljenje privrede i izgradnju ambijenta koji je povoljan za dalji razvoj biznis sektora i otvaranje novih radnih mjesta.

Takođe, UPCG je svojevremeno javno podržala ne samo objavljivanje tzv. „bijeले liste“ poreskih obveznika, već se i snažno zalagala za uvođenje fiskalnih podsticaja od strane države

prema preduzećima koja se nalaze na toj listi. Preduzeća koja uredno izmiruju svoje poreske obaveze trebaju dodatan stimulans kroz oslobađanje određenih finansijskih sredstava koja, kako to praksa i pokazuje, mogu preusmjeriti u nova ulaganja i investicije, proširenje poslovanja, otvaranje novih radnih mjesta, uvođenje određenih inovacija i slično.

Za glavne primedbe su date:

- da je potrebno naći rješenje koje bi omogućavalo privrednom subjektu koji izmiruje glavno poresko potraživanje u rokovima i na način predviđen odlukom o reprogramu, da ostvaruje prava uređena drugim zakonima. U tom smislu, potrebno je predvidjeti izdavanje odgovarajuće potvrde od strane nadležnog organa uprave o redovnom izmirivanju reprogramiranih i tekućih obaveza u svrhu ostvarivanja prava utvrđenih drugim propisima kao što su npr. pravo na refundaciju naknade zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad ili produženja dozvole za privremeni boravak i rad stranaca.
- za predlaganje stečajnog postupka od strane PU u slučaju nepoštovanja obaveza iz reprograma, tražili smo brisanje, budući da nepoštovanje obaveza odredbama Zakona o stečaju, Poreska uprava i inače može pokrenuti stečajni postupak zbog neizmirivanja poreskih obaveza. Takođe, smatrali smo da bi ovakva norma mogla destimulativno djelovati na poreske dužnike da pristupe reprogramu dugova.

Kreator i predlagač zakonskog projekta se u daljoj proceduri opredjelio za odustajanje od subvencije za privrednike - "redovne platiše", koja je bila predviđena kao jednokratni poreski kredit. Samim tim, zakonski tekst je dobio formu i naslov „o reprogramu poreskog potraživanja“.

Nacrt Zakona o javnim nabavkama

Počev od 2000. godine Zakon o javnim nabavkama već je tri puta donošen u novim integralnim tekstovima (2001, 2006 i 2011.godine).

Dalji procesi usklađivanja sa EU uslovi su i donošenje novog četvrtog integralnog teksta odnosnog Zakona u kom pravcu je rješenjem ministra finansija 22.07.2016. godine obrazovana radna grupa u kojoj od 22 člana nije bilo mjesta i za predstavnika UPCG. Na insistiranje UPCG odnosni propust je kasnije ispravljen određivanjem i člana UPCG u odnosnu radnu grupu.

UPCG je, kao i ranije, u predmetnoj stvari uvijek insistirala:

- na nužnost otvorenih, nediskriminatorskih i transparentnih postupaka kada je u pitanju tržište javnih nabavki koje u Crnoj Gori iznosi više od 11% BDP-a;
- da najveći broj privrednih aktivnosti u Crnoj Gori se obavlja preko mikro, malih i srednjih privrednih društava kojima je otežan pristup tržištu javnih nabavki usljed nedjelatnosnih postupaka, diskrecionih prava, pa čak i slučajeva zloupotreba kako naručioca, tako i ponuđača, što je dobro znano ne samo stručnoj već i široj javnosti Crne Gore;
- UPCG je posebno insistirala na primjeni Evropskog akta o malom biznisu iz 2008. godine koji obezbjeđuje pristup tržištu javnih nabavki posebno za mala i srednja privredna društva.

Aktivnost člana UPCG u radnoj grupi ishodila je i formiranjem uže radne grupe od nekoliko članova u odnosu na širu radnu grupu uz obezbjeđenje u istoj i našeg predstavnika s ciljem lakšeg oblikovanja radnog materijala.

Daljim aktivnostima razmotrene su nekolike verzije novog teksta pomenutog Zakona čiji je osnovni cilj unapređenje javnih nabavki i puna transparentnost i nediskriminisanost u pristupu tržišta javnih nabavki.

Od niza mogućih novina koje u ponudi radnog materijala treba očekivati radi postupka javne rasprave naš predstavnik je posebno insistirao i na sljedećem:

- prohodnosti pomenutog Evropskog akta o malom biznisu kroz pojedine konkretne norme novog zakona;
- preciznom razgraničenju sadržaja novog Zakona u odnosu na niz drugih postojećih zakona kao što su Zakon o komunalnih djelatnostima, Zakon o koncesijama i dr.
- promjeni načina imenovanja Državne komisije za kontrolu postupka javne nabavke (umjesto Vlade da taj prerogativ „pripada“ Skupštini CG budući da su u pitanju sredstva budžeta o kojim Skupština CG odlučuje, a ne Vlada CG);
- povećanoj djelotvornosti odredaba o nadzoru – primjeni odnosnog Zakona;
- izbjegavanju – eliminisanju prakse pojedinih slučajeva monopolizacije javnih nabavki;
- ponudi rješenja kojima se dopunjuje KZ Crne Gore propisivanjem krivičnog djela zloupotrebe u vezi sa javnim nabavkama.

UPCG i njen predstavnik će i dalje pratiti sve događaje u postupku donošenja predmetnog Zakona.

Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica

UPCG je uputila primjedbe na sljedeće članove:

„1. Član 1 (novi član 11a) –brisati

Predlogom Zakona predvideo je da se trškovi zarada, troškovi otpremnina prilikom odlaska u penziju, troškovi usljed proglašenja tehnološkog viška i ostale isplate prilikom prestanka radnog odnosa priznaju kao rashod u poreske svrhe u periodu kada je izvršena njihova isplata, što znači da se propisuje (uvodi) načelo gotovinske realizacije, što je suprotno osnovnim odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji, jer se u obračunima prihoda i rashoda i finansijskim izvještajima primjenjuje princip fakturisane realizacije.

Takođe, predložene izmjene su u suprotnosti sa definicijom isplaćene zarade MRS 19 –da je poslodavac obavezan da u tekućem izvještajnom periodu kalkuliše sva očekivana davanja koja proizilaze iz prava zaposlenih (tretirana članom 11a), a koji su po specifikaciji za izradu kalkulacija cijena.

U prilog ovom ide i odredba člana 4 stav 1 tačka 4 Predloga.

2. Član 2 stav 3 – umjesto tačke na kraju staviti zarez i dodati: “kao i fizičkim licima i direktnim korisnicima uz vjerodostojnu dokumentaciju”.

Predmetnim članom je predviđeno da se izdaci za zdravstvene, socijalne, obrazovne, naučne, vjerske, kulturne, sportske i humanitarne svrhe, smanjenje siromaštva, zaštitu šivotne sredine, zaštitu lica sa invaliditetom, društvenu brigu o djeci i mladima, pomoć starijim licima, zaštitu i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, vladavinu prava, razvoj civilnog društva i volonterizma itd...priznaju samo ako su izvršeni prema pravnim licima (državnim organima, javnim ustanovama, nevladinim organizacijama, sportskim, obrazovnim, naučnim, vjerskim,

kulturnim i drugim humanitarnim organizacijama) koja obavljaju poslove, odnosno djelatnosti u navedene svrhe u skladu sa posebnim propisima i ako se koriste isključivo u te svrhe.

Shodno predmetnim izmjenama, dakle, izdaci po navedenim osnovima bi se priznavali kao rashod ukoliko su izvršeni prema pravnim licima, ali ne i ako su izvršeni fizičkim licima. U suštini to znači da ukoliko pravno lice izvrši određenu donaciju npr. nekom udruženju lica sa invaliditetom priznavala bi se kao rashod, a ukoliko to izvrši prema konkretnom licu sa invaliditetom ne bi. Postavlja se pitanje opravdanosti ovakve norme, a naročito sa aspekta humanog i društveno odgovornog postupanja i poslovanja. Rezultat ovakve norme bio bi manje izdvajanja u navedene svrhe, što bi imalo negativan efekat i na pravna, a posebno na fizička lica koja su u stanju neke potrebe.

3. Član 3 –predloženi stav 3) izmijeniti da glasi:

3) da poreski obveznik pruži dokaze da su ta potraživanja vjerodostojno opomenuta, utužena, da je pokrenut izvršni postupak radi naplate potraživanja ili da je dužnik u likvidacionom ili stečajnom postupku.

Poslije nove tačke 4 dodati novu tačku koja bi glasila:

5) da je izvršeno ispravljanje sumnjivih i spornih potraživanja u skladu sa posebnim zakonom (ili Zakonom o obligacionim odnosima).

4. Član 4 – dodatno razmotriti i preispitati iz sljedećih razloga:

Podsjećamo da se važećim članom 18 zakona, priznaju rashodi u poreske svrhe, između ostalog i za tehnička rezervisanja koja se obavezno obračunavaju u skladu sa odredbama Zakona o osiguranju (članovi 83.....88a).

Izmjenama člana 18 brisana je tačka 3 kojom su tehnička rezervisanja kod osiguravajućih društava priznaju kao rashod. Istim članom je dodata tačka 2 kojom se na teret rashoda društva za osiguranje priznaje uvećanje indirektnog otpisa potraživanja prema kategorijama naplativosti shodno aktima regulatornog organa i internim aktima društva.

Predloženo rješenje ne bi bilo primjereno, obzirom da su iznosi tehničkih rezervisanja društva za osiguranje značajno veliki i dominantno čine pasivu društva. Navedenim izmjenama tehničke rezerve društva neće biti priznate kao rashod, dok će ispravka vrijednosti potraživanja biti priznata kao rashod. Usljed ovakve izmjene može se očekivati i veće poresko opterećenje (plaćanje poreza na dobit) od 9%.

Ukazujemo da u uporednoj praksi, tj. pozitivnom zakonodavstvu zemalja iz okruženja, tehničke rezerve osiguravajućih društava se, s poreskog aspekta, priznaju kao rashod do nivoa koji je regulisan zakonom kojim se uređuje osiguranje (u prilogu dostavljamo primjere uporedne prakse).

Takođe, vjerovatno omaškom, u istom članu stav 1 pogrešno je stavljen naziv institucije koja reguliše poslovanje osiguravajućih društava, pa je umjesto Agencije za nadzor osiguranja unijeta Centralna banka CG.

5. Član 5 – novi član 18 a stav 1 i 2 izmijeniti da glasi

(1) Na teret rashoda u poreske svrhe priznaju se rashodi nastali po osnovu obezvrijeđene imovine, koje se utvrđuje kao razlika između neto sadašnje vrijednosti imovine utvrđene u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) odnosno Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i njene procijenjene nadoknadiive vrijednosti.

(2) Brisati riječi “Izuzetno od stava 1 ovog člana”

Obrazloženje: Obezbvrjeđivanje imovine je definisano MRS, tako da bi predloženi član bio suprotan MRS i Zakonu o računovodstvu i reviziji. Takođe, smatramo da bi predložena norma ostavljala prostor za koruptivne radnje i malverzacije.

Takođe, ovakve izmjene bi imale negativan uticaj i na osiguravajuća društva u godini u kojoj bi se vršilo obezbvrjeđenje imovine.

6. Član 6 – brisati.

Postojećim članom 24 Zakona jasno je definisana kategorija kapitalne dobiti.

7. Član 7 –brisati (ukoliko se uvažavaju sugestije za član 6 postaje suvišan).

8. Član 8 –stav 2 brisati.

Obrazloženje: pitanje poreza po odbitku kod isplata fizičkim licima regulisano je Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica.

REZIME: Iz iznijetih primjedbi se može izvesti zaključak da predložene izmjene mogu imati pretežno negativan uticaj na privredne subjekte koji se ogledaju kroz uvođenje gotovinske realizacije za sva očekivana davanja koja priozilaze iz prava zaposlenih, povećanje poreskih obaveza, te zbog nepriznavanja rashoda s poreskog aspekta tehničkih rezervisanja do iznosa utvrđenog zakonskom regulativom, obezbvrjeđenja imovine u skladu sa MRS/MSF i troškova donacija fizičkim licima.

Takođe, neka rješenja su suprotna MRS, MSF i odredbama Zakona o računovodstvu reviziji.“

Nacrt Zakona o zabrani diskriminacije

UPCG je dala generalno viđenje da crnogorsko antidiskriminacijsko zakonodavstvo pored brojnih ustavnih odrednica kojim se jemči zaštita jednakosti/ravnopravnosti, Zakona o zabrani diskriminacije, kao krovnog, sastoji od većeg broja zakona koji sadrže antidiskriminacijske odredbe. Takođe, poznavanje dometa međunarodno pravnih instrumenata neophodno je ne samo sa stanovišta prihvata međunarodnih akata kada su u pitanja ljudska prava, već i ne manje i dostignutog stepena njihove primjene u domaći pravni poredak i naše težnje priključenja Evropskoj zajednici. Takođe, stanovišta smo da se u posljednjih nekoliko godina normativni i institucionalni okvir unaprijedio, posebno ako se ima u vidu da se, kako su uočavani novi vidovi diskriminacije, tako i vremenom proširivao i spisak osnova prema kojima je zabranjena diskriminacija. S druge strane, trebamo biti svjesni, kao i svako društvo, da se u praksi jednakost prvenstveno obezbjeđuje zaštitom od diskriminacije, ali se time ne iscrpljuje. Samo po sebi teško da će bez ukupnih društvenih napora kako javnog sektora, tako i cjelokupne društvene zajednice, efektivno postići dostizanje pune jednakosti i ravnopravnosti, odnosno eliminisanje diskriminacije. U tom smislu, ne sporeći značaj sankcija za postizanje efekata poštovanja svih zakona, pa samim tim i ovog, ističemo da se ne možemo oteti utisku rigidnosti predložene novčane politike. Posebno što nam dosadašnje iskustvo ukazuje da upravo rigidnost kaznenih mjera, dalekosežno posmatrano, nije dala očekivane rezultate, već prelazi u svoju suprotnost. Vjerujemo da će i u ovom slučaju ono prevashodno negirati rezultate postignute propisivanjem pozitivnih mjera po pitanju zapošljavanja i rada tzv. ranjivih grupa. Po našem mišljenju, propisane kazne trebalo bi odmjeriti prema težini prekršaja, odnosno da procjenu težine prekršaja ne treba ostavljati „na volju“ postupajućim sudovima i drugim nadležnim organima, naročito imajući u vidu nedostatak sudske prakse u predmetnoj vrsti sporova, ali i potpuno neujednačeno i

nedosljedno postupanje sudova u identičnim pravnim situacijama kada se radi o drugim predmetima sporova, a što je za očekivati i u sporovima čiji je osnov neki od vidova diskriminacije. Stoga smatramo da i pored očekivanog i pretpostavljenog povjerenja u sudove, trenutno stanje sudske prakse dodatno upućuje na oprez u cilju zaštite ravnopravnosti strana u postupku i objektivnosti pri donošenju odluka.

Preporučili smo, stoga, da se predložene kaznene norme još jednom preispitaju i s aspekta uporedne prakse, ali i s aspekta opravdanosti i cjelishodnosti, te srazmjernosti prekršaja i zapriječenih kazni, jer samo na taj način uređen zakon može postići željeni efekat.

Nacrt Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti

Nacrt zakona, pored ostalog, propisuje da obavezne zdravstvene (sanitarne) preglede određenih kategorija stanovništva, kliconoša i zaposlenih u objektima pod sanitarnim nadzorom sa savjetovanjem spadaju u posebne mjere za sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti.

Međutim, članstvo Unije poslodavaca CG, koje čine i privatne zdravstvene ustanove, prvenstveno je reagovalo na stav 4 člana 31 kojim je propisano da gore pomenute mjere za sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti organizuju i sprovode Institut za javno zdravlje i dom zdravlja koji ima organizovanu epidemiološku službu. Dakle, ovu vrstu mjera zaštite zdravlja građana mogu pružiti samo organizacione institucije, odnosno jedinice javnog sektora.

U svojim komentarima navodimo da nas čudi da predlagač prilikom kreiranja ovakvog zakonskog rešenja nije imao u vidu ustavne odrednice prepoznate članom 139 („sloboda preduzetništva i konkurencije“) i čl. 140 kojim se zabranjuje „narušavanje i ograničavanje slobode konkurencije“, samim tim i zanemario Zakon o zdravstvenoj zaštiti, kao krovni propis, koji se zasniva na načelu jednakosti državnih i privatnih zdravstvenih ustanova u pružanju usluga za očuvanje zdravlja građana i promociji javno-privatnog partnerstva, a segmentarno i dijelu Zakona o zaštiti konkurencije. Nadalje, Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, potpisanim između Crne Gore i zemalja članica EU, se, takođe, obezbjeđuje potpuna konkurencija na tržištu, nezavisno od oblika svojine privrednih subjekata (pravnih lica), te primjena jednakih uslova i principa u poslovanju, bez povlašćenog tretmana ili ekskluziviteta bilo kog učesnika.

Dakle, ne vidimo ni jedan jedini razlog da sanitarne preglede ne mogu vršiti i privatne zdravstvene ustanove koje ispunjavaju propisane uslove u pogledu kadra, prostora, opreme (za epidemiološku službu i laboratorijsku dijagnostiku), uz poštovanje odredbi o obaveznom informisanju nadležne inspeksijske službe. Pored pravne manjkavosti, kada smo na terenu činjenica, ne može se izbjeći i opšte poznato da i u drugim oblastima, subjekti iz realnog sektora privrede obavljaju tzv. djelatnosti od javnog interesa. Primjerice radi, za oblast poljoprivrede to čine veterinarske ambulante u privatnom sektoru i imaju ovlašćenja iz nadzora; u saobraćaju auto škole u privatnom sektoru i imaju ovlašćenja da se kod njih polažu vozački ispiti. Naposljetku, u okviru same zdravstvene djelatnosti, gdje se specifični pregledi - izdavanje ljekarskih uvjerenja o osposobljenosti za obavljanje pojedinih poslova, sistematski pregledi, pregledi sportista i slično, obavljaju u privatnim zdravstvenim ustanovama.

Saglasno tome, predložili smo da u članu 31 novopredloženi stav 4 izmijeni i glasi: „Mjeru obaveznih zdravstvenih pregleda kategorija stanovništva, kliconoša i zaposlenih lica u objektima pod sanitarnim nadzorom sa savjetovanjem organizuju i sprovode zdravstvene ustanove koje imaju organizovanu djelatnost epidemiologije i mikrobiologije.“

Osvrnuli smo se i na sanitarne preglede učenika na profesionalnoj praksi i praktičnoj nastavi i predložili da iste snosi obrazovna ustanova koja ih upućuje. Upravo da se i na ovaj način da podstrijek sticanju praktičnih znanja i vještina.

Nacrt Odluke o komunalnoj naknadi

Pravni osnov za donošenje odnosne Odluke sadržan je u čl.58 st.8 Zakona o komunalnim djelatnostima. Međutim, UPCG je smatrala preuranjenim donošenje ove Odluke, iako su se imale u vidu odredbe 78 i 80 Zakona kojima se utvđuje rok za donošenje ovog propisa i primjenu pojedinih odredaba. Upravo su za UPCG bile sporne pojedine zakonske odredbe s aspekta njihove primjene i ustavnosti, kao i uvođenje samog instituta komunalne naknada.

Nacrt jasno utvrđuje pravni osnov uz naznačenu, neophodnu prethodnu saglasnost Vlade CG za donošenje iste. Bitno nam je poštovanje ove procedure, imajući u vidu pravno-tehnička pravila za izradu propisa, a naročito međusobnu usklađenost zakona, kao i zakona i drugih akata.

Neophodno je prethodno „raščistiti“ ekonomsku suštinu propisane naknade iz čl.5 tč. 5 Zakona o finansiranju lokalne samouprave, iz prostog razloga da bi se izbjeglo da obveznik plaća dva (ili više) puta po istom osnovu (npr.svojina/vlasništvo) ili za suštinski istu uslugu. O ovome govori i Analiza fiskaliteta na lokalnom nivou usvojena od strane Vlade CG 2013. godine, sa jasno datim preporukama.

Čini nam se da je uvođenje komunalne naknade zapravo samo potvrda da se nije odstupilo dalje od režima „višestrukog oporezivanja“ za istu namjenu... Posebno, ako se ima u vidu čl. 58 st.1 Zakona kojim se „opravdava“ uvođenje komunalne naknade. Postavlja se pitanje: kako se do sada isto to finansiralo? Iz kojih sredstava? U tom pravcu i postavljamo pitanje: Zar nije bilo dovoljno osnova za ubiranje prihoda za održavanje zajedničke komunalne potrošnje i tekuće i investiciono održavanje opreme i sredstava potrebnih za obavljanje određenih komunalnih djelatnosti od naplaćenih:

- komunalnih naknada za opremanje građevinskog zemljišta,
- lokalnih komunalnih taksi,
- naknada za usluge odvoženja komunalnog otpada (koja se plaća shodno utvrđenom cjenovniku doo Čistoća, u čijoj nadležnosti spada sakupljanje i transport otpada, održavanje i čišćenje javnih površina, zbrinjavanje i tretman napuštenih kućnih ljubimaca, održavanje javnih toaleta...čije djelatnosti se realizuju iz sredstava naplate, kao i iz drugih sredstava koje ostvaruju po osnovu usluga koje pružaju),
- naknada za deponovanje otpada (doo Deponija),
- naknada za isporučenu vodu i usluge odvođenja i prečišćavanja fekalnih voda (Vodovod i kanalizacija doo),
- naknada za korišćenje opštinskog i nekategorisanog puta pri izgradnji komercijalnog objekta,
- naknada za korišćenje komercijalnog objekta kojim je omogućen pristup sa opštinskog i nekategorisanog puta i naknade za korišćenje opštinskog i nekategorisanog puta pri izgradnji komercijalnog objekta, čija je svrha prikupljanje sredstava za održavanje puteva, koje je takođe finansirano iz sredstava koja se plaćaju prilikom registracije drumskih motornih vozila, a ujedno ulazi i u kalkulaciju cijene goriva, kao i iz drugih izvora predviđenih članom 22 Zakona o putevima Crne Gore;
- članskog doprinosa turističkim organizacijama;
- poreza na nepokretnosti;
- prireza na porez i dr.

Zabrinjavajuće je ako svi navedeni tereti privredi i građanima nisu bili dovoljni za finansiranje lokalnih uprava (što upućuje na problematičnu efikasnost u njihovom radu) ili, pak, ako zakonodavac iste nije imao u vidu prilikom kreiranja ovakve zakonske odredbe čl. 58, kada je u pitanju finansiranje lokalnog budžeta i komunalnih djelatnosti.

Nadalje, navodimo da je ovdje (u obrazloženju Odluke), kao i pri donošenju Zakona, izostala RIA analiza, odnosno procjena ukupnog finansijskog opterećenja u ukupnom poslovanju privrednika. Samo kao primer navodimo informaciju datu od naše članice. Kompanija je dala okvirnu procjenu da će shodno lokaciji, površini i namjeni njenog poslovnog prostora, njena obaveza po osnovu ove komunalne naknade iznositi blizu 300 eura na mjesečnom nivou, što znači da će na godišnjem nivou biti 3.600 eura. Ako se uzmu u obzir obaveze istog subjekta za izdatke za odvoženje i skladištenje otpada na godišnjem nivou u iznosu od blizu 33.000, te naknade za puteve u iznosu od 2.100 eura, zaista se mora izvesti zaključak da je opterećenje tog privrednog subjekta na ime samo tri (para)fiskaliteta preko 38.000 eura zaista pretjerano.

Date su pojedinačne primedbe na tekst. Generalna opaska UPCG je bila ta da smatramo oportunističnim povlačenje Nacrta odluke iz dalje procedure. Takođe, UPCG zadržava pravo da osporava ovaj institut, pa time i odredbe predmetnog Zakona, pred Ustavnim sudom CG kao primjer višestrukog oporezivanja za istu uslugu. Takođe, smatramo vrlo spornim član 80 Zakona, kojim se omogućava primjena pojedinih rješenja prije primjene Zakona o komunalnoj djelatnosti (prije 25.02.2018).

Tokom ove godine, opštine ipak nisu donele ove propise. Koliko smo mogli ispratiti rad Vlade CG, iste se nisu ni nasle na njenom dnevnom redu, a u međuvremenu je podneta inicijativa za osporavanje problematizovanih zakonskih odredbi pred Ustavnim sudom CG.

Nacrt revizije metodologije Minimalne potrošačke korpe

U svojim komentarima upućenim Zavodu za statistiku, UPCG navodi sledeće:

„Malo je zabrinjavajući podatak da se iz prethodne strukture potrošačke korpe predlaže brisanje vrijednost imputirane rente za stanovanje. Razumijemo da se ovo bazira na podacima iz Popisa 2011. godine, gdje je 90% domaćinstava odgovorilo da živi u sopstvenom stanu, ali ipak mišljenja smo da trenutno stanje u Crnoj Gori ne oslikava upravo date podatke. Stava smo, shodno trenutnom stanju u Crnoj Gori (gdje je slučaj da više generacija živi u jednom domaćinstvu), da je trebalo uraditi dodatnu analizu gore pomenutih podataka, te onda na osnovu novijih podataka donijeti odluku o brisanju vrijednosti imputirane rente iz minimalne potrošačke korpe.

U cilju informisanja socijalnih partnera, koji bi trebalo da daju saglasnost na sve odluke koje se odnose na socijalni i ekonomski status zaposlenih i poslodavaca, mišljenja smo da ovaj dokument treba da bude tema razmatranja Socijalnog savjeta, kao tijela koje čine predstavnici Vlade, reprezentativnih sindikata i poslodavaca. Shodno tome, predlažemo da se na sljedećoj sjednici Socijalnog savjeta prezentuje nova metodologija računanja minimalne potrošačke korpe.“

2.2. RAD SA ČLANSTVOM

2.2.1. PRAVNA ANALIZA

Sektor za pravna pitanja i socijalni dijalog UPCG je od 1. januara do 31. decembra 2016. godine pružio 657 pisanih i usmenih odgovora (u zavisnosti od zahtjeva upućenih od strane članstva) koji podrazumijevaju pravne savjete i tumačenja odredaba raznih propisa, od značaja za poslovanje, s akcentom na radno zakonodavstvo.

Elektronskim putem proslijeđeni su komentari na:

- Zakon o regionalnom vodosnabdjevanju crnogorskog primorja
- Zakon o regularizaciji neformalnih objekata
- Zakon o komunalnim djelatnostima
- Zakon o računovodstvu
- Izmjene i dopune Zakona o porezu na dodatu vrijednost
- Izmjene i dopune Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela
- Izmjena Zakona o upravnom postupku
- Zakon o zdravstvenom osiguranju

uključiv i niz podzakonskih akata, kao što su: Uredba o biznis zonama; Uredba o zahtjevima higijene za objekte i prostorije u kojima se proizvode male količine primarnih proizvoda za ishranu ljudi; Pravilnik o oznakama serije ili lota hrane; Pravilnik o listi proizvoda i načinu isticanja obavještenja o robi na Brajevom pismu; Pravilnik o mjerama zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti buci; Pravilnik o izmjeni Pravilnika o obrascima, bližim uslovima i načinu izdavanja dozvole za privremeni borava i dozvole za privremeni boravak i rad; Pravilnik o mjerama zaštite i zdravlja na radu od rizika izloženosti vibracijama; Pravilnik o mjerama zaštite i zdravlja na radu pri korišćenju opreme sa ekranima; Uredba o odloženom plaćanju carinskog duga; Uredba o postupku naplate poreskih potraživanja imovinom poreskih obveznika; Odluka o utvrđivanju godišnjih broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2016.godinu.

2.2.2. EDUKACIJA, SEMINARI, RADIONICE, OKRUGLI STOLOVI, KONFERENCIJE

02.02.2016. - [Predstavljani rezultati istraživanja o stanju biznis ambijenta](#)

Na konferenciji za medije, UPCG je predstavila rezultate svog on-line istraživanja (anketa) o stanju poslovnog ambijenta i mogućim promjenama koje su se desile u toku 2015. godine u odnosu na 2014. godinu. Istraživanje je sprovedeno među privrednim subjektima, a podržano od strane Međunarodne organizacije rada (MOR). Uz predstavnike UPCG, novinarima prisutnim na konferenciji za medije obratila se i predstavnica kancelarije UNDP u Crnoj Gori koja je najavila planirane aktivnosti u okviru kampanje „Bez barijera. Da posao ne stoji!“ čiji su nosioci Ministarstvo finansija i UNDP, uz podršku Britanske ambasade u Podgorici, a čiji je UPCG partner i podrška procesu javnog dijaloga sa privatnom sektorom. Istraživanje UPCG sprovedeno je među privrednim subjektima, a bazirano na strateškom dokumentu UPCG „5 ubica biznisa“ koji kao ključne biznis barijere u Crnoj Gori identifikuje: (1) neadekvatan regulatorni okvir, (2) otežan pristup finansijskim sredstvima, (3) veliku zastupljenost sive ekonomije, (4) postojanje korupcije u svim oblastima i na svim nivoima, (5) nesklad između obrazovnog sistema i stvarnih potreba tržišta rada.

12.02.2016. - [Okrugli sto sa privrednicima iz sjevernog regiona](#)

Okrugli sto sa privrednicima iz sjevernog regiona, održan u okviru kampanje „Bez barijera. Da posao ne stoji“, organizovale su Unija poslodavaca Crne Gore (UPCG) i opština Bijelo Polje, u partnerstvu sa nosiocima kampanje – Ministarstvom finansija i Programom Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u Crnoj Gori, uz finansijsku podršku Britanske ambasade u Podgorici. Na skupu je diskutovano o podršci razvoju preduzeća, unapređenju poslovnog ambijenta, smanjenju administrativnih i transakcionih troškova, uspostavljanju predvidljive legislative, većoj efikasnosti administracije, kao i istovjetnom tretmanu svih privrednih aktera kao cilja budućeg djelovanja svih lokalnih samouprava.

Napomena: Brojnim aktivnostima koje je, uz navedenu, UPCG sprovela u okviru ove kampanje, UPCG je imala za cilj da podstakne privrednike da državnoj upravi i lokalnim samoupravama ukažu na propise i administrativnu praksu koja za njih predstavlja biznis barijeru a koju, kao takvu, treba promijeniti ili ukinuti (jedna od aktivnosti: animiranje privrednika da probleme sa kojima se suočavaju u svakodnevnom poslovanju, kao i predloge rješenja za njihovo eliminisanje, evidentiraju na veb sajtu kampanje www.bezbarijera.me).

25-26.2.2016. - [Okrugli stolovi sa privrednicima u Baru i Kotoru](#)

UPCG i lokalne samouprave Bara i Kotora organizovale su dva okrugla stola za privrednike iz južnog regiona Crne Gore, pod nazivom “Bez barijera. Da posao ne stoji”. Oba događaja okupila su veliki broj predstavnika biznis zajednice, a održana su u Baru (četvrtak, 25. februara) i Kotoru (petak, 26. februara). Događaji predstavljaju dio aktivnosti koje su realizovane u okviru kampanje „Bez barijera. Da posao ne stoji!“ čiji je UPCG partner. Kampanja je dio projekta “Uprava po mjeri građana i biznisa” koji sprovode Ministarstvo finansija i Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP), uz finansijsku podršku Britanske ambasade u Podgorici.

16.03.2016. - [Radionica „Jačanje socijalnog dijaloga u sektoru turizma“](#)

Navedenu radionicu organizovala je UPCG, u sklopu projekta "Turizam su ljudi". Učesnici radionice bili su predstavnici i članovi UPCG, kao i predstavnici Saveza sindikata Crne Gore – sektor turizma. U cilju kvalitetnog prenosa znanja i iskustva iz zemalja EU i Slovenije, glavni izlagači na radionici bili su Sekretar za sektor turizma u Evropskoj Federaciji Sindikata za hranu, poljoprivredu i turizam Kerstin Howald, kao i predstavnik poslodavačke organizacije Slovenije (ZDS) Anže Hiršl i Maja Skorupan projekt menadžer ZDS-a. Glavne teme radionice bile su: evropski socijalni dijalog u oblasti turizma; socijalni dijalog u Sloveniji; primjeri dobre prakse i proizvoda socijalnog dijaloga u oblasti turizma na nivou EU; prezentacija EU pasoša kvalifikacija u oblasti turizma.

12.04.2016. - [„Poreski karavan“ u Budvi](#)

Događaj u Budvi predstavljao je prvu u nizu javnih edukativnih tribina održanih u više crnogorskih opština, namijenjenih poreskim obveznicima u privatnom i javnom sektoru. Tribine su organizovane u okviru kampanje „Poreski karavan“ koju realizuje Poreska uprava, u saradnji sa Unijom poslodavaca Crne Gore (UPCG) i lokalnim samoupravama. Navedeni događaj karakterisao je otvoreni dijalog privrednika iz Budve i predstavnika Poreske uprave, na teme iz oblasti tumačenja i pravilne primjene poreskih propisa, otklanjanja nedoumica u svakodnevnoj praksi poreskih obveznika, kao i smanjenja administrativnih barijera pri ispunjavanju poreskih obaveza.

19.04.2016. - [„Poreski karavan“ u Baru](#)

U nastavku kampanje „Poreski karavan“, održana je edukativna tribina za poreske obveznike u Baru. Tokom događaja, organizovanog u saradnji Poreske uprave, UPCG i Opštine Bar, privrednici su imali priliku da u direktnoj komunikaciji sa poreskim službenicima dobiju odgovore u vezi sa praktičnom primjenom poreskih propisa - naročito onih u oblasti ugostiteljsko-uslužnih djelatnosti koje su dominantne u južnoj regiji Crne Gore, kao što su porez na dodatu vrijednost, porez od samostalne djelatnosti, porez na dohodak fizičkih lica.

27.04.2016. - [„Poreski karavan“ u Ulcinju](#)

U okviru kampanje „Poreski karavan“ koju realizuje Poreska uprava, u saradnji sa UPCG i lokalnim samoupravama, održana je edukativna tribina za poreske obveznike u Ulcinju. Podršku u organizaciji ovog događaja organizatorima je pružila Opština Ulcinj. Događaj je karakterisala otvorena diskusija privrednika i poreskih službenika na teme koje imaju za cilj kreiranje povoljnog poslovnog ambijenta, pružanje podrške poslovanju biznis zajednice i podsticanje investicija u ovoj opštini.

10.05.2016. - [„Poreski karavan“ u Kotoru](#)

Edukativna tribina za privrednike u Kotoru organizovana je u saradnji Poreske uprave, UPCG i Opštine Kotor, u okviru kampanje „Poreski karavan“. Uz prezentaciju i praktične instrukcije za upotrebu elektronskih servisa Poreske uprave, poreski službenici su predstavili novine u regulativi vezanoj za oporezivanje prihoda od izdavanja turističkih kapaciteta, te ostvarili kvalitetnu i veoma otvorenu komunikaciju sa privrednicima sa kojima su razgovarali na aktuelne teme, poput: tumačenje i primjena različitih poreskih propisa od značaja za poreske obveznike, uredno ispunjavanje poreskih obaveza.

18.05.2016. – [„Poreski karavan“ u Tivtu](#)

Na edukativnoj tribini održanoj za privrednike sa područja opštine Tivat, predstavnici Poreske uprave su, između ostalog, prezentovali izmjene regulative u vezi sa izdavanjem turističkih smještajnih kapaciteta sa aspekta oporezivanja. Takođe, ostvarena je direktna komunikacija privrednika i poreskih službenika po pitanjima tumačenja odredbi različitih poreskih propisa, kao i administrativnih barijera na koje poreski obveznici nailaze u svakodnevnoj komunikaciji sa Poreskom upravom, a na čijem otklanjanju će se, prema najavama, intenzivno raditi u narednom periodu. Događaj je održan u okviru projekta „Poreski karavan“ koji realizuje Poreska uprava, u saradnji sa Unijom poslodavaca Crne Gore (UPCG) i lokalnim samoupravama.

31.05.2016 . - [„Poreski karavan“ u Podgorici](#)

U Podgorici je održana centralna tribina kampanje „Poreski karavan“ za privrednike sa teritorije Glavnog grada Podgorica. Predstavljajući postignute rezultate, naglašeno je da je tokom kampanje “Poreski karavan” (koju realizuje Poreska uprava, u saradnji sa UPCG i lokalnim samoupravama) održano 6 tribina, uz učešće više stotina poreskih obveznika koji su imali priliku da u direktnoj komunikaciji sa službenicima Poreske uprave dobiju odgovore na pitanja s kojima se suočavaju pri ispunjavanju poreskih obaveza. Na tribini su date praktične instrukcije za upotrebu elektronskih servisa Poreske uprave, predstavljene važne odredbe legislative iz oblasti ugostiteljstva, građevine i zapošljavanja nerezidentne radne snage, a razgovaralo se i o propisima i poslovnoj praksi koja je od značaja za poslovanje i uredno ispunjavanje poreskih obaveza.

05.07.2016. - [Panel diskusija „Zaštita i zdravlje na radu u Crnoj Gori“](#)

U sklopu projekta „Jači socijalni dijalog u zemljama Zapadnog Balkana“, održana je panel diskusija na temu zaštite i zdravlja na radu. Događaj je organizovala UPCG, u saradnji sa Udruženjem zaštite na radu u Crnoj Gori.

16.09.2016. – [Radionica „Socijalni dijalog u zemljama Zapadnog Balkana“](#)

U sklopu projekta „Jači socijalni dijalog u zemljama Zapadnog Balkana“, održana je istoimena radionica. Događaj je okupio predstavnike poslodavaca i zaposlenih, kao i predstavnike njihovih udruženja – UPCG i sindikata. Diskutovano je o unapređenju socijalnog dijaloga na bipartitnom nivou, jačanju uloge socijalnih partnera u procesu pregovora i zaključivanja kolektivnih ugovora, kao i kreiranja zakonskih rješenja iz oblasti radnih odnosa.

28-29.10.2016. – [Seminar „Nefinansijsko izvještavanje preduzeća“](#)

U sklopu projekta „Društveno odgovorno poslovanje za sve – 2“, UPCG je za predstavnike kompanija organizovala obuku o nefinansijskom izvještavanju preduzeća, kao jednom od aspekata društveno odgovornog poslovanja (DOP). Uz teorijska znanja, učesnicima dvodnevnog seminara predstavljena je i poslovna praksa vodećih firmi iz zemlje i svijeta po ovoj oblasti, te date konkretne, praktične smjernice od značaja za njihov budući rad u oblasti DOP-a kao i nefinansijskog izvještavanja.

15.11.2016. - [Finalna konferencija u sklopu projekta WIM2](#)

UPCG je organizovala završnu konferenciju projekta „Uključivanje zaposlenih u proces donošenja odluka WIM 2“ finansiranog od strane Evropske unije, a čiji je nosilac Udruženje poslodavaca Slovenije (ZDS). Cilj projekta bio je da inicira trans-nacionalne aktivnosti i kooperaciju za unapređenje trenutne situacije u oblasti uključivanja radnika u novim zemljama članicama i zemljama kandidatima za članstvo, kao i da promoviše EU zakonodavstvo koje tretira uključenost radnika u upravljanju preduzećima u zemljama učesnicama projekta.

18.11.2016. [Dodijela nagrada za društveno odgovorno poslovanje za 2016. godinu](#)

Na svečanoj ceremoniji organizovanoj u hotelu “Hilton” u Podgorici, preduzećima iz Crne Gore dodijeljene su „UPCG nagrade za društveno odgovorno poslovanje (DOP)“ za 2016. godinu. Ovim činom, treću godinu zaredom, UPCG je nastavila aktivnost kojom ima za cilj da u javnosti promoviše primjere dobre prakse društveno-odgovornog poslovanja u Crnoj Gori, kao i preduzeća koja takvu praksu osmišljavaju i primjenjuju. Predstavnicima dvanaest malih, srednjih i velikih preduzeća uručene su nagrade u kategorijama: briga za zaposlene, briga za životnu sredinu, briga za zajednicu. Takođe, uručena je *Glavna nagrada* za najdosljedniju primjenu politika DOP-a u kompaniji, a dodijeljena su i dva priznanja - za napore uložene u inkorporiranje principa DO u poslovanje, te za društveno odgovornu medijsku kampanju.

Svečanom ceremonijom dodjele „UPCG nagrada za DOP“, Unija poslodavaca se pridružila obilježavanju Globalne nedjelje preduzetništva (GEW), kao i Svjetskog dana ženskog preduzetništva (WED). Na skupu je najavljeno da UPCG pokreće javnu inicijativu za proglašenje 2017. godine za godinu preduzetništva u Crnoj Gori, kao i da će UPCG biti nacionalni partner Svjetskog kongresa preduzetnika (održava se u oktobru 2017.g. u Zagrebu) za Crnu Goru.

24.11.2016. - [Tribina sa predstavnicima Poreske uprave](#)

Poreska uprava Crne Gore, u saradnji sa Unijom poslodavaca i Udruženjem ugostitelja Budve, održala je tribinu sa poreskim obveznicima koji se bave ugostiteljskom djelatnošću u

primorskoj regiji Crne Gore. Uz upoznavanje sa aktivnostima Poreske uprave na praćenju ljetnje turističke sezone, skup je bio prilika za analizu uočenog stepena poreske discipline privrednika koji obavljaju djelatnost na primorju, kao i predstavljanje planiranih aktivnosti Poreske uprave u dijelu jačanja dvosmjerne komunikacije sa poreskim obveznicima (u cilju smanjenja administrativnog opterećenja pri ispunjavanju poreskih obaveza, te boljoj i efikasnijoj naplati poreza).

02.12.2016. – [Finalna konferencija projekta „Jači socijalni dijalog u zemljama Zapadnog Balkana“](#)

UPCG je organizovala finalnu konferenciju u okviru projekta „Jači socijalni dijalog u zemljama Zapadnog Balkana“ finansiranog od strane EU, čiji je lider u implementaciji UPCG, dok su projektni partneri poslodavčke organizacije iz Albanije, Makedonije, Srbije, Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine. Uz predstavljanje postignutih rezultata projekta, teme konferencije bile su i: socijalni dijalog, uloga socijalnih partnera, zaštita i zdravlje na radu u Crnoj Gori. Takođe, na događaju su razmijenjeni primjeri dobre poslovne prakse u zemljama - projektnim partnerima.

07.12.2016. – [Uručene nagrade za praksu u oblasti unapređenja vještina zaposlenih i mladih](#)

Kao član Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje, UPCG je učestvovala u ceremoniji dodjele nagrada za dobre poslovne prakse kompanija i škola u oblasti *unapređenja vještina zaposlenih i mladih*. UPCG je koordinirala konkursom za preduzeća, a nagrade su dodijeljene na međunarodnoj konferenciji o preduzetničkom učenju “Promocija primjera dobre prakse u školama i preduzećima”, održane u PKCG. Predsjednica UPCG uručila je nagrade laureatima - predstavnicima kompanija. Događaju su prisustvovali predstavnici institucija, kompanija, udruženja poslodavaca, nevladinog sektora i Evropske fondacije za obuku - ETF.

20.12.2016. - [Dan karijere u IPC Tehnopolis](#)

Cjelodnevni događaj, pod nazivom *Dan karijere*, organizovao je Inovaciono preduzetnički centar (IPC) „Tehnopolis“, u prostorijama IPC u Nikšiću, a u partnerstvu sa Filozofskim i Filološkim fakultetom, Karijernim centrom Univerziteta Crne Gore, UPCG i projektom Edukacija.me. Učesnici događaja – mladi i studenti, dobili su informacije o uslugama i servisima koje nude Tehnopolis i Karijerni centar, te stekli dodatna, praktična znanja iz studijskih programa koje pohađaju. *Dan karijere* je održan s ciljem podrške zapošljivosti i podsticaja preduzetničkog načina razmišljanja mladih. Ispred UPCG, predavanje na temu „Karijera: korak po korak” održao je Danilo Niković, direktor ljudskih resursa Pivare *Trebjesa* koja je i član Upravnog odbora UPCG.

2.2.3. PUBLIKACIJE, BROŠURE, PRIRUČNICI

U dijelu izdavaštva, UPCG je u toku 2016. godine objavila sljedeće naslove:

- WIM 2 - Uključivanje zaposlenih u proces donošenja odluka
- Turizam su ljudi – jači socijalni dijalog u sektoru turizma
- SSD WBC 2 – Jači socijalni dijalog u zemljama Zapadnog Balkana sa fokusom na zdravlje i zaštitu na radu
- Izvještaj o stvaranju povoljnog poslovnog ambijenta za održivi razvoj preduzeća u Crnoj Gori – Korupcija u Crnoj Gori

- Izvještaj o stvaranju povoljnog poslovnog ambijenta za održivi razvoj preduzeća u Crnoj Gori – Pristup finansijskim sredstvima u Crnoj Gori
- Izvještaj o stvaranju povoljnog poslovnog ambijenta za održivi razvoj preduzeća u Crnoj Gori – Neusklađenost tržišta rada i obrazovnog sistema u Crnoj Gori.

3. AKTIVNOSTI NA NACIONALNOM NIVOU

3.1. Socijalni dijalog

Socijalni savjet CG je tokom ove godine imao tri sjednice: 11. jula - redovnu, 4. novembra - vanrednu i 19. decembra - elektronsku.

Prepoznajući kao posebno značajne teme za socijalne partnere, ali i državu, Socijalni savjet je raspravljao o:

- Nacrtu „Pravni okvir i funkcionisanje nacionalnog i lokalnih socijalnih savjeta“, kao aktivnosti predviđenoj u okviru Programa dostojanstvenog rada;
- Preporuci 204 Međunarodne organizacije rada;
- Informaciji o toku i rezultatima rada radnih grupa za izradu nacrtu novih ili izmjena i dopuna: Zakona o radu, Zakona o Fondu rada, Zakona o Socijalnom savjetu, Zakona o reprezentativnosti sindikata, Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja po osnovu nezaposlenosti, Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom;
- Predloženim izmjenama Zakona o radu u kontekstu usklađivanja sa Zakonom o upravom postupku;
- Inicijativi USSCG upućenoj Ministarstvu finansija u cilju revidiranja Sporazuma o izmirivanju potraživanja po osnovu manje isplaćenog toplog obroka i regresa za 2008.god;
- Preduzetim mjerama za implementaciju Preporuke Komiteta za žalbe MOR-a usvojenoj na 326 sjednici (sadržana u 377. Izvještaju Komiteta za slobodu udruživanja);
- Inicijativi USSCG i SSCG (učešće reprezentativnih nacionalnih sindikata u svim multipartitnim tijelima na odgovarajućem nivou);
- Programu stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem,
- Predloženim izmjenama Zakona o radu u kontekstu usklađivanja sa Zakonom o upravnom postupku;
- Problemima u radu radnih grupa za izradu Zakona o radu i Zakona o Fondu rada;
- Primjeni Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom;
- Nacrtu izmjenjene metodologije minimalne potrošačke korpe;
- Predlogu odluke o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2017 godinu.

3.1.1. Lokalni socijalni savjeti

Generalni sekretarijat raspolaže sa informacijama o radu dva LSS, pa su iz tog razloga oni obrađeni u izveštaju o radu.

a) Socijalni savjet Glavnog grada-Podgorica

Socijalni savjet Glavnog grada – Podgorica održao je 3 sjednice (08.02. i 19.07. i 22.11.) na kojima je razmatrano sledeće:

- sjednica održana 08.02 bila je nastavak konstitutivne sjednice održane 25.11.2015. godine i na njoj je izabrano rukovodstvo Savjeta dok je na sjednici od 19.07. pristupljeno potpisivanju osnivačkih i drugih akata bitnih za funkcionisanje Socijalnog savjeta
- na sjednici održanoj 22.11. razmatrani su: Nacrt Odluke u budžetu Glavnog grada za 2017. godinu, Nacrt Odluke o komunalnoj naknadi i tekuća pitanja

b) Socijalni savjet Bijelog Polja

Socijalni savjet Opštine Bijelo Polje je održao 3 sjednice (30.05, 08.11 i 31.12) na kojima je razmatrano sljedeće:

- informacija o otvorenim pitanjima rješavanja statusa bivših radnika privrednih društava pred stečajem, u stečaju i po okončanju stečaja;
- stanje i izazovi u obrazovanju odraslih;
- predlog za korekciju cijena vode iz gradskog vodovoda;
- analiza ukupnog prihoda zarada, broja privrednih društava i zaposlenih po sektorima privređivanja u Opštini Bijelo Polje;
- informacija o primjeni zakona o naknadama majkama sa troje i više djece u Opštini Bijelo Polje;
- zahtjev za korekciju cijena vode za pravna lica iz oblasti proizvodnje;
- analiza obima i uspješnosti privatizacije u realnom sektoru i mogućnosti privatizacije javnih preduzeća u opštini Bijelo Polje.

3.1.2. Opšti i granski kolektivni ugovori

Saglasnost za produženje primjene Opšteg kolektivnog ugovora

U Službenom listu CG br.39/16 od 29. juna objavljena je saglasnost učesnika u zaključivanju Opšteg kolektivnog ugovora (Službeni list CG br. 14/14) da se isti primjenjuje do 30. juna 2018. godine.

Zaključen Granski kolektivni ugovor za energetiku

Unija poslodavaca Crne Gore (UPCG), Sindikat energetike Crne Gore (SECG) i Nezavisni sindikat energetike Crne Gore (NSECG) zaključili su 31. oktobra Granski kolektivni ugovor (GKU) za energetiku koji je usklađen sa Opštim kolektivnim ugovorom i Zakonom o radu. Zaključen GKU utvrđuje elemente za zaradu, naknadu zarada i drugih primanja, naknade povećanih troškova zaposlenih, odgovornosti zaposlenih, zaštite na radu, otpremnine zaposlenih za čijim radom je prestala potreba, postupak izmjena i dopuna, međusobne odnose učesnika, kao i niz drugih pitanja koja su od značaja za sve zaposlene i poslodavce u Crnoj Gori koji obavljaju djelatnost u oblasti energetike.

Takođe, ovim GKU posebno je precizirana visina pripadajuće naknade zarade zaposlenog u slučaju zastoja u radu, odnosno prekida proizvodnog procesa do kojeg je došlo bez krivice zaposlenog.

Inicijativa za zaključenje GKU za banke, druge finansijske organizacije i osiguranja

Oba reprezentativna sindikata - Sindikat banaka i Sindikat finansijskih organizacija su 28.12.2016. godine dostavili tekst Predloga GKU-a, kao prilog, uz zajednički dopis kojim su jasno naznačili da žele započeti pregovore povodom zaključivanja GKU. Podsjećamo da je svojevremeni tekst GKU otkazan tokom 2105. godine, a da su pregovori oko zaključivanja novog teksta okončani neuspjehom.

Budući da je zvanična inicijativa pristigla pred sam kraj godine, procedura prema članicama će biti sprovedena u 2017. godini.

Fomiran Odbor za praćenje, primjenu i tumačenje GKU za telekomunikacije

Dana 28.12.2016. godine konstituisan je Odbor za praćenje, primjenu i tumačenje Granskog kolektivnog ugovora za telekomunikacije (u daljem tekstu: Odbor). Na konstitutivnoj sjednici usvojili su i Poslovnik o radu.

Za predsjednika Odbora imenovan je Dejan Jauković - predstavnik Crnogorskog sindikata telekomunikacija, a za potpredsjednika Milić Ilinčić - predstavnik Unije poslodavaca Crne Gore.

Zahtjevi za tumačenje odredaba Granskog kolektivnog ugovora podnose se Odboru preko Crnogorskog sindikata telekomunikacija na adresu: ul. Slobode 74/I Podgorica ili elektronskim putem na adresu: usscg@usscg.me i preko Unije poslodavaca Crne Gore, ul. Cetinjski put br. 36 Podgorica ili elektronskim putem na adresu: office@poslodavci.org.

Podsjećamo, Granski kolektivni ugovor je objavljen u „Službenom listu CG“, br.55/2015 od 30.09.2015.godine, a stupio je na snagu 8.10.2015.godine.

3.2. Saradnja sa državnim organima i organima lokalne samouprave

Kampanja „Bez barijera! Da posao ne stoji“

Unija poslodavaca Crne Gore bila je jedan od partnera u kampanji „Bez barijera! Da posao ne stoji“ (realizovane u okviru projekta „Uprava po mjeri građana i biznisa“) koji sprovode Ministarstvo finansija i Kancelarija Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u Crnoj Gori, uz podršku Britanske ambasade u Podgorici i drugih partnera. Kampanja je realizovana u okviru projekta „Uprava po mjeri građana i biznisa“, osmišljenog u saradnji nosioca kampanje sa Udruženjem komunikatora javnog sektora zemalja Jugoistočne Evrope (tzv. SEECOM-a), a po ugledu na britanski „Red Tape Challenge“. Ugovorni aranžman zaključen između UNDP u Crnoj Gori i UPCG podrazumijevao je niz različitih aktivnosti koje je UPCG, kao partner prvog dijela kampanje „Bez barijera. Da posao ne stoji!“, realizovala u periodu od 4. novembra 2015. godine do 9. marta 2016. godine.

U sklopu navedenog projekta, Unija poslodavaca Crne Gore je organizovala posebne tematske događaje – četiri okrugla stola za privrednike, pod nazivom „Bez barijera. Da posao ne stoji“, koji su bili odlična prilika za otvorenu diskusiju između predstavnika javnog i privatnog sektora, evidentiranje konkretnih biznis barijera sa kojima se kompanije srijeću u svakodnevnom poslovanju, kao i predloga za njihovo eliminisanje. Navedeni događaji održani su u Podgorici, Baru, Kotoru i Bijelom Polju, a organizovani u saradnji sa lokalnim

samoupravama i partnerstvu sa Ministarstvom finansija, Programom Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u Crnoj Gori i Britanskom ambasadom u Podgorici. Treba istaći da je UPCG tokom kampanje ostvarila veoma kvalitetnu saradnju sa nadležnim institucijama (Uprava za inspekcijske poslove i Privredni sud) i lokalnim samoupravama (posebno sa Glavnim gradom) koje su aktivno podržale kampanju i time dodatno doprinijele njenoj uspješnosti.

UPCG je biznis barijere i preporuke za njihovo eliminisanje evidentirala u direktnoj komunikaciji sa privrednicima, putem navedenih događaja (4 okrugla stola), lifleta kampanje, kao i kroz *Upitnik o biznis barijerama na lokalnom nivou* koji je samostalno kreirala i na mjesečnom nivou ga distribuirala svom članstvu (putem e-maila). Sve prijavljene barijere UPCG je redovno unosila na portal kampanje: www.bezbarijera.me. U periodu realizacije kampanje ukupno su prijavljene 124 biznis barijere (98 preko UPCG), od kojih se većina odnosila na: finansijska ograničenja, neadekvatan regulatorni okvir, neefikasnu administraciju, neformalnu ekonomiju, visoke takse itd.

Glavni rezultat projekta je Izvještaj o barijerama u poslovanju identifikovanim kroz kampanju koji je kreiran na osnovu rada UPCG sa privrednicima. Izvještaj, kreiran od nezavisnih eksperata, je trebao da bude predmet rasprave na Savjetu za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi ali kako nije bilo sjednica tog tijela do razmatranja datih preporuka nije došlo.

Kampanja „Poreski karavan“

U okviru aktivnosti Koordinacionog tijela Poreske uprave i Unije poslodavaca Crne Gore (UPCG), dogovoreno je da UPCG pruži podršku i bude partner Poreske uprave u projektu koji će se realizovati u susret turističkoj sezoni, putem kampanje pod nazivom “Poreski karavan”. Kampanja uključuje organizaciju sedam javnih, edukativnih tribina (predavanja) koje su namijenje poreskih obveznicima u privatnom i javnom sektoru, a održavaju se u toku predsezone (april i maj), u gradovima na jugu i u centralnom dijelu Crne Gore. Teme predavanja: pravilna primjena poreskih propisa, otklanjanje nedoumica u praksi, smanjenje administrativnih barijera pri ispunjavanju poreskih obaveza.

Prilikom pripreme kampanje, iz Poreske uprave je najavljeno da će velika pažnja u kontrolnim aktivnostima biti usmjerena na primjenu članova 109 i 122 Zakona o turizmu, koji se odnose na izdavaoce ležajeva. S druge strane, UPCG je ukazala da se najčešće nejasnoće njenog članstva u vezi sa primjenom zakonskih propisa odnose uglavnom na: Zakon o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, ulazni PDV kod smještaja i ishrane radnika na terenu, oporezivanje usluga u građevinarstvu po zakonima o PDV-u, porezu na dohodak fizičkih lica, porezu po odbitku, nelojalnu konkurenciju, kaznenu politiku itd.

U toku trajanja kampanje “Poreski karavan”, Poreska uprava je u saradnji sa UPCG i lokalnim samoupravama organizovala sedam edukativnih tribina za privrednike, i to po sledećem rasporedu: Budva - 12. april, Bar - 19. april, Ulcinj - 26. april, Kotor - 10. maj, Tivat - 17. maj, Herceg novi - 24. maj; Podgorica - 31.maj (centralna tribina). Detaljna informacija o održanim tribinama nalazi se u poglavlju 2.2.2.

Ostale aktivnosti

27.01.2016. U cilju transparentnog pristupa i saradnje svih institucija u državi po pitanju poboljšanja, promovisanja i zaštite prava svakog čovjeka, socijalni partneri su potpisali *Zajedničku izjavu o osudi diskriminacije na radnom mjestu, uključujući i po osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta*. Na događaju održanom u press sali Vlade Crne Gore, Zajedničku izjavu potpisali su: u ime Vlade Crne Gore - ministarka rada i socijalnog staranja

Zorica Kovačević, u ime Unije poslodavaca - predsjednica Svetlana Vuksanović, u ime Saveza sindikata - generalni sekretar Duško Zarubica, a u ime Unije slobodnih sindikata - generalni sekretar Srđa Keković.

11.02.2016. U svijetlu sveobuhvatne reforme i posvećenosti uspostavljanju proaktivnog pristupa prema poreskim obveznicima, održan je sastanak direktora Poreske uprave (PU) Miomira M. Mugoše i predsjednice Unije poslodavaca (UPCG) Svetlane Vuksanović, sa timovima saradnika. Na sastanku u PU dogovoreno je intenziviranje rada zajedničkog Koordinacionog tijela PU i UPCG, posebno u dijelu planiranja, realizacije i praćenja aktivnosti čiji je cilj smanjenje administrativnog opterećenja za poštovanje poreskih propisa radi uspostavljanja većeg stepena dobrovoljne poreske discipline, a samim tim i efikasnijeg obezbjeđivanja budžetskih prihoda. Takođe, u interesu dodatnog intenziviranja saradnje i jačanja odnosa partnerstva i povjerenja, na sastanku je dogovoreno obnavljanje ranije potpisanog Protokola o saradnji PU i UPCG, što će, kako je najavljeno, doprinijeti efikasnijoj borbi protiv sive ekonomije i sankcionisanju nelojalne konkurencije, a time pomoći izgradnji povoljnog poslovnog i investicionog ambijenta, što je u interesu kako Poreske uprave, tako i privrednika i građana Crne Gore uopšte.

24.02.2016. Predsjednica UPCG Svetlana Vuksanović i direktor Uprave carina (UC) Vladan Joković, uz prisustvo njihovih saradnika, održali su sastanak na temu unapređenja postojeće saradnje UPCG i UC, prepoznavanja izazova u praksi i iznalaženju najboljih rešenja koja doprinose interesima carinskog sistema i privrednih subjekata. Fokus sastanka bio je usmjeren i na novine koje iz nadležnosti Uprave carina očekuju privrednike tokom 2016. godine.

28.02.2016. Predsjednica UPCG i ministar za ljudska i manjinska prava Suad Numanović, sa saradnicima, održali su sastanak u prostorijama Unije. Uz ocjenu o kvalitetu i uspješnosti postojeće saradnje, učesnici sastanka prezentovali su aktuelnosti u radu institucija koje predstavljaju, te dogovorili realizaciju konkretnih zajedničkih aktivnosti od interesa za sve učesnike/ce tržišta rada i ukupno crnogorsko društvo. Pozivajući se na odredbe Memoranduma o saradnji koji su UPCG i ministarstvo zaključili još 2013. godine, razgovarali su o nizu programa i projekata koje je u narednom periodu moguće realizovati, a koji mogu pružiti direktnu podršku poslovanju privrednih subjekata, promociji jednakosti i nediskriminacije na radu, većoj zapošljivosti pripadnika/ca ranjivih društvenih grupa, kao i ekonomskom osnaživanju žena.

04.04.2016. Ministarstvo zdravlja Crne Gore, Sindikat zdravstva Crne Gore, Samostalni sindikat zdravstva Crne Gore i Unija poslodavaca Crne Gore zaključili su Sporazum o minimumu procesa rada za vrijeme štrajka u zdravstvenim ustanovama čiji je osnivač država. Sporazum su potpisali: ispred Ministarstva zdravlja – ministar dr Budimir Šegrt, ispred Sindikata zdravstva – predsjednik dr Vladimir Pavićević, ispred Samostalnog sindikata zdravstva – predsjednica dr Ljiljana Krivokapić, ispred Unije poslodavaca – dr Mladen Filipović.

14.04.2016. Arbitražno vijeće za utvrđivanje minimuma procesa rada u oblasti javnih komunalnih usluga/djelatnosti donijelo je Odluku o minimumu procesa rada za vrijeme štrajka u oblasti javnih i komunalnih usluga/djelatnosti. Članovi Arbitražnog vijeća su: predstavnik Ministarstva održivog razvoja i turizma, Vera Vujošević, predstavnik Unije poslodavaca Crne Gore, Miloš Ražnatović i predstavnik Saveza sindikata Crne Gore i Unije slobodnih sindikata Crne Gore, Branislav Plamenac.

22.06.2016. Opština Tivat organizovala je sastanak sa privrednicima kojem su, uz predsjednicu opštine i sekretare opštinskih sekretarijata, prisustvovali i predstavnici UPCG, Investiciono razvojnog fonda i Udruženja privrednika Tivta. Na sastanku pod nazivom

"Podsticanje poslovnog ambijenta i uklanjanje biznis barijera u opštini Tivat", predstavnicu UPCG održala je izlaganje o biznis barijerama na lokalnom i nacionalnom nivou. Događaj je obilježilo prisustvo velikog broja poslodavaca i njihova konstruktivna diskusija sa predstavnicima lokalne uprave, UPCG, IRF i udruženja privrednika. Od strane menadžera opštine najavljene su konkretne aktivnosti kojima će biti pružena podrška razvoju poslovnog ambijenta i eliminisanja biznis barijera na teritoriji ove opštine. To je realizovano već 7. juna kada su na sjednici Skupštine Opštine Tivat, a na osnovu zaključaka navedenog sastanka, donijete važne odluke, i to: Odluka o izmjenama i dopuni odluke o naknadi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta; Zaključak o umanjenju iznosa lokalnih komunalnih taksi u Opštini Tivat.

13.09.2016. U Poreskoj upravi (PU) održan je sastanak rukovodstva PU na čelu sa direktorom Miomirom M. Mugošom i Unije poslodavaca (UPCG) koje je predvodila predsjednica Svetlana Vuksanović Uz prezentovanje tekućih aktivnosti i strateških ciljeva PU za period 2017.-2020. god, predstavnici UPCG su na sastanku informisani o: ostvarenju naplate prihoda za prethodnih 8 mjeseci, naporima jačanja poreske discipline i rezultatima pilot projekta uspostavljanja naplatnog kol-centra za obezbjeđenje poreskih prijava i poreskih uplata, nabavci integrisanog informacionog sistema, pružanju usluga poreskim obveznicima, borbi protiv sive ekonomije i efektivnom upravljanju poreskim dugovanjima. U skladu sa Protokolom o saradnji PU i UPCG, dogovoreno je da se na narednim koordinacionim sastancima razgovara o mogućnostima daljeg smanjenja administrativnog i legislativnog opterećenja za poreske obveznike, a u cilju podsticanja dobrovoljnog poštovanja poreskih propisa i jačanja poreske discipline.

16.09.2016. Generalni sekretar UPCG Suzana Radulović i predsjednik Udruženja zaštite na radu Crne Gore (UZNRCG) Zdenko Janković, potpisali su Memorandum o saradnji UPCG i UZNRCG. Memorandum predstavlja nastavak i unapređenje prethodno realizovane saradnje i osnov je budućih zajedničkih aktivnosti koje će UPCG i UZNRCG realizovati s ciljem pružanja doprinosa na polju sprovođenja i ostvarivanja zaštite i zdravlja zaposlenih na radnom mjestu, promocije i podsticanja daljeg razvoja ove oblasti, a time i podizanja ukupnog nivoa zaštite i zdravlja na radu kao djelatnosti od javnog interesa.

21.09.2016. Na osnovu Memoranduma o saradnji, Biro za ekonomsku saradnju i podršku biznis zajednici Glavnog grada i Asocijacija poslovnih žena Crne Gore (kolektivni član UPCG) otvorili su *Biznis savjetovalište za žene i mlade* u prostorijama Biroa i tim povodom održali konferenciju za novinare kojoj je, uz osnivače, prisustvovala i predstavnicu UPCG. Rad Savjetovališta podrazumijeva besplatne konsultacije iz oblasti otpočinjanja i razvoja biznisa koje će četiri puta mjesečno (svakog četvrtka, u terminu od 17.00 do 19.00h) pružati članice Asocijacije - uspješne preduzetnice. Kako je UPCG jedan od osnivača Asocijacije, podršku ovoj aktivnosti pruža i predstavnicu UPCG (iz Generalnog sekretarijata) koja participira u članstvu Asocijacije.

11.11.2016. Arbitražno vijeće za utvrđivanje minimuma procesa rada za Željezničku infrastrukturu Crne Gore AD Podgorica, koje čine predstavnik Ministarstva saobraćaja i pomorstva Milan Banković - predsjednik Arbitražnog vijeća, članovi Arbitražnog vijeća: predstavnik Unije poslodavaca Crne Gore Slavica Boljević i predstavnik Saveza sindikata Crne Gore i Unije slobodnih sindikata Crne Gore -Dragan Miranović, donijelo je Odluku o minimumu procesa rada za vrijeme štrajka u Željezničkoj infrastrukturi Crne Gore AD Podgorice.

3.3. Saradnja sa drugim organizacijama na nacionalnom nivou

01.03.2016. UPCG je učestvovala na okruglom stolu “Socijalno preduzetništvo u Crnoj Gori” u Podgorici, na kojem je predstavljena i *Studija o socijalnom preduzetništvu*. Događaj su otvorili Ivana Vujović izvršna direktorica NVO Juventus, Aleksandar Pavićević direktor Direkcije za mala i srednja preduzeća i Zvezdana Oluić šefica Sektora za odnose sa javnošću i marketing u UPCG koja je tom prilikom održala izlaganje na temu skupa. Konferenciju je organizovala NVO Juventus u saradnji sa NVO SOS Telefon Podgorica i Koalicijom NVO-a "Za društvene promjene", a u okviru projekta „Ubrzanje razvoja zajednice - SPEED UP” koji je podržan od Evropske komisije posredstvom Delegacije EU u Crnoj Gori.

10.–11.03.2016. Predstavnica UPCG bila je učesnica II Nacionalne konferencije „Politike smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti“ koja je održana u PR Centru u Podgorici. Dvodnevni događaj organizovala je NVO SOS telefon Podgorica, u saradnji sa NVO Juventus i Koalicije NVO-a "Za društvene promjene". Prvog konferencijskog dana, u okviru panela „Jednake mogućnosti za žene na tržištu rada u Crnoj Gori“, predstavnica UPCG održala je prezentaciju na temu “Žene menadžerke”.

30.–31.05.2016. Na poziv Građanske alijanse (GA), predstavnica UPCG je u okviru dvodnevnog stručnog skupa “Unapređenje zapošljavanja Roma u Crnoj Gori” održala izlaganje na temu “Specifičnosti tržišta rada”. Događaj je organizovala GA uz podršku ambasade Savezne Republike Njemačke u Crnoj Gori, a isti su otvorili ministar za ljudska i manjinska prava, razvojna direktorica GA i predsjednik NVO Phiren Amenca. Drugog dana upriličeno je svečano uručenje diploma polaznicima radionica (realizovala ih je GA) i predstavljen dokumentarni film "Romi: Neke sretnе priče" režisera Nikole Vukčevića.

11.11.2016. Generalni sekretar UPCG Suzana Radulović i izvršni direktor Inovaciono preduzetničkog centra (IPC) Tehnopolis Ratko Bataković, uz učešće njihovih saradnika, održali su sastanak u prostorijama IPC, u Nikšiću. Tom prilikom dogovoreno je inteziviranje saradnje UPCG i IPC, te iskazana saglasnost da budući zajednički rad počiva na realizaciji aktivnosti koje su fokusirane na promociju uloge i značaja razvoja preduzetništva, uspješnih poslovnih poduhvata, inovativnih i tehnološki naprednih rješenja, organizovanje tematskih okruglih stolova, konferencija i seminara, kao i posebnih programa edukacije koji će biti kreirani za potrebe privrednika, a u skladu sa iskazanim interesovanjem stanara IPC Tehnopolis i članova UPCG.

PODRŠKA PROMOCIJI PREDUZETNIŠTVA – Od početka 2015. godine, na prvom programu Televizije Crne Gore (RTCG) prikazuje se serijal TV emisija pod nazivom „Biznis info“, realizovan u saradnji UPCG i RTCG. „Biznis info“ se emituje u formatu od 5 minuta, i to jednom nedjeljno (četvrtak, u 17.30h). Cilj ovog vida saradnje UPCG sa RTCG je dodatna promocija potencijala, značaja i uloge preduzetništva u Crnoj Gori, te pružanje doprinosa procesima stvaranja pozitivnog poslovnog ambijenta koji će omogućiti uslove za održivost i razvoj biznisa, otvaranje novih radnih mjesta i dalji razvoj crnogorske ekonomije.

4. AKTIVNOSTI NA MEĐUNARODNOM NIVOU

06.03.2016. [UPCG na 3. Regionalnom samitu preduzetnika Srednje i Jugoistočne Evrope "300 NAJBOLJIH"](#)

Uz predstavnike iz 11 zemalja, te UPCG kao laureata Velikog priznanja “Stvaratelji za stoljeća” za doprinos razvoju preduzetništva u II Evropi iz 2015.g., učesnici samita “300 Najboljih” bili su i ovogodišnji crnogorski laureati – predstavnici kompanija, uduženja i

institucija. Od pojedinaca, priznanje "Stvaratelji za stoljeća" dodijeljeno je Predragu Mitroviću, ambasadoru Crne Gore u Republici Makedoniji i bivšem predsjedniku UPCG, a od institucija Direkciji za razvoj MSP Crne Gore. Kad je u pitanju privreda, laureati priznanja "Stvaratelji za stoljeća" u 2016.g. postale su kompanije Luka Kotor, Adriatic Marinas, Klikovac i Jela Komerc, kao i udruženje Asocijacija poslovnih žena Crne Gore. Na ovom događaju, izvršni direktor Luke Kotor Vasilije Kusovac imenovan je za zamjenika predsjednika novoosnovanog Kluba laureata "Stvaratelji za stoljeća", dok je vlasnica kompanije E3 Consulting Milica Daković izabrana za prvu predsjednicu Mreže mladih preduzetnika Srednje i JI Europe „4E – Ekonomija, Ekologija, Energija, Europa 2050". Prema odluci organizatora događaja - MEF Perspektive, UPCG je Ambasador „Povelje za razvoj preduzetništva u Srednjoj i JI Evropi“ na području Crne Gore, dok je šefica Sektora za PR i marketing u UPCG imenovana za Nacionalnog sekretara MEF Perspektive za Crnu Goru.

18.03.2016. [UPCG – poslovni partner međunarodne konferencije PRO.PR](#)

UPCG je od strane Organizacionog odbora PRO.PR (prva međunarodna konferencija za odnose s javnošću u Jugoistočnoj Evropi) izabrana za poslovnog partnera predstojeće konferencije PRO.PR u Crnoj Gori. Tim povodom, UPCG je 18. marta bila domaćin konferencije za novinare na kojoj je Organizacioni odbor PRO.PR objavio imena dobitnika posebnih priznanja, i to *PRO.PR Vision City* (grad Kotor) i *PRO.PR Vision Manager* (Esad Zaimović, gl. izvršni direktor Hipotekarne banke AD Podgorica). Uz partnerstvo sa UPCG, PRO.PR konferencija održana je od 7. do 10. aprila u hotelu Splendid, u Bečićima, a događaj su obilježile 4 radionice i 16 predavanja na kojima je nastupilo 20 renomiranih stručnjaka iz oblasti komunikacija. Na svečanoj, završnoj ceremoniji ovog događaja, 22 laureata iz Crne Gore i zemalja JI Evrope dobili su prestižne nagrade PRO PR Award.

20.04.2016. [UPCG na konferenciji Međunarodne organizacije rada](#)

Na poziv Međunarodne organizacije rada (MOR), generalni sekretar UPCG Suzana Radulović učestvovala je u panel diskusiji na Konferenciji povodom lansiranja izvještaja MOR-a „Tranzicija na tržište rada mladih žena i muškaraca u Crnoj Gori“. Navedeni izvještaj je proizvod partnerstva MOR-a i MasterCard Fondacije i predstavlja rezultate istraživanja koje je kreirao MOR-a („istraživanje o tranziciji od škole do posla“), a sproveo Monstat. Planirano je da Izvještaj posluži kao osnov za implementaciju projekta koji se odnosi na jačanje zapošljivosti mladih u Crnoj Gori, a koji sprovodi MOR u saradnji sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja i UNDP, te za kreiranje pozicionog dokumenta – Bijeke knjige o zapošljavanju mladih.

15.06.2016. [Partnerstvo u organizaciji Kongresa preduzetnica jugoistočne Evrope](#)

Prepoznajući ulogu, značaj i uspješnost brojnih aktivnosti koje je realizovala po pitanju pružanja podrške ekonomskom osnaživanju žena, naročito u oblasti razvoja ženskog preduzetništva, UPCG je dobila ponudu Virtuelnog ženskog preduzetničkog centra iz Zagreba da im bude partner u organizaciji predstojećeg događaja – Kongresa preduzetnica jugoistočne Evrope koji će biti održan 08. 03. 2017. godine u Zagrebu (Hrvatska), na Međunarodni dan žena. Prema najavi Virtuelnog preduzetničkog centra, na kongresu se očekuje učešće više od 500 preduzetnica iz Hrvatske, Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Srbije i Slovenije.

01.07.2016. [Saradnja sa Crnogorskom zajednicom u Republici Makedoniji](#)

Predstavnici Unije poslodavaca Crne Gore (UPCG) održali su sastanak sa čelnicima Crnogorske zajednice u Republici Makedoniji (CZRM) - predsjednikom Borisom Popivodom i potpredsjednikom Miloradom Milanovićem, uz učešće njihovih saradnika – članova CZRM.

Događaj je održan u prostorijama CZRM u Skoplju, na temu: Podrška unapređenju poslovne saradnje privrednika u Crnoj Gori i Makedoniji.

08.07.2016. [UPCG na VII sastanku ZKO EU i Crna Gora](#)

UPCG je bila član crnogorske delegacije koja je učestvovala na VII sastanku Zajedničkog konsultativnog odbora civilnog društva (ZKO) EU i Crne Gore, u Briselu. Na VII ZKO raspravljalo se o napretku Crne Gore u procesu pregovora za pristupanje Evropskoj uniji, agendi za jačanje infrastrukture u okviru energetike i transporta, Zakonu o javnim nabavkama, stanju u industrijskim odnosima kao i trenutnom stanju razvoja organizacija civilnog društva u Crnoj Gori. Takođe, tom prilikom je usvojena zajednička Deklaracija predstavnika civilnog sektora/društva iz Crne Gore koja sadrži niz preporuka institucijama Crne Gore i EU, kao i socijalnim partnerima i organizacijama civilnog društva, a sve u cilju unaprijeđenja stanja u pomenutim temama. Crnogorska delegacija se sastojala od predstavnika sindikata, udruženja poslodavaca, udruženja privrednika i nevladinog sektora. Udruženje poslodavaca i udruženje privrednika su predstavljali Suzana Radulović iz Unije poslodavaca Crne Gore i Pavle Radovanović iz Privredne komore Crne Gore. Predstavnik Unije slobodnih sindikata Crne Gore bio je Srđa Keković, dok su predstavnici NVO sektora bili Momčilo Radulović, Evropski pokret u Crnoj Gori, i Radoš Mušović, Centar za razvoj nevladinih organizacija CRNVO. Sastanku su prisustvovali i stalni posmatrači u crnogorskoj delegaciji Milan Dragić iz Montenegro Business Alliance i Jelena Ognjenović iz UPCG, te sekretarka Socijalnog savjeta Crne Gore Nataša Vukašinić.

03.-04.10.2016. [Podrška unapređenju rada Ekonomskih i socijalnih savjeta u zemljama zapadnog Balkana](#)

Na poziv Međunarodne organizacije rada (MOR), UPCG je učestvovala na regionalnom pripremnom seminaru održanom u sklopu projekta „Platforma za zapošljavanje i socijalna pitanja“ koji finansira Evropska unija, a implementira MOR. Uz predstavnike Evropske komisije i MOR-a, seminar je okupio predstavnike ministarstava rada, poslodavačkih organizacija i sindikata iz zemalja Zapadnog Balkana. Na događaju, u okviru tematskog dijela naslovljenog sa “Ekonomski i socijalni savjeti u zemljama zapadnog Balkana”, jedan od panelista bila je Suzana Radulović, generalni sekretar UPCG. Cilj projekta MOR-a je da kroz stručni osvrt i evaluaciju funkcionisanja nacionalnih Ekonomsko-socijalnih savjeta u zemljama zapadnog Balkana prepozna dobre prakse, identifikuje izazove i predloži načine za prevazilaženje prepreka u radu ovih tijela.

27.09.2016. [Radionica EBRD za žene u biznisu “Going Digital”](#)

Predstavnica UPCG bila je učesnica četvorodnevno treninga organizovanog od strane Evropske banke za obnovu i razvoj - Crna Gora (EBRD), pod nazivom “Going Digital”. Interaktivna predavanja, vježbe i rad u grupama, kao i brojni primjeri poslovne prakse kompanija, omogućili su polaznicama obuke – preduzeticama i predstavnicama poslovnih udruženja, da usvoje nova i unaprijede postojeća znanja iz oblasti digitalnog marketinga, kao i ovladaju praktičnim vještinama koje im mogu pomoći u budućem pozicioniranju i poslovanju na onlajn tržištu. Program obuke je sproveden u dva ciklusa (u periodu od 27. do 28. septembra i od 5. do 6. oktobra), a u okviru EBRD programa “Žene u biznisu”.

24.-25.10.2016. [UPCG na godišnjem Euro-Mediterranskom samitu](#)

Na poziv Evropskog ekonomsko-socijalnog komiteta (EESK), Ekonomsko-socijalnog savjeta Grčke i Euro-mediterranskog partnerstva (EUROMED), generalni sekretar UPCG Suzana Radulović učestvovala je na godišnjem Euro-Mediterranskom samitu održanom pod nazivom "Samit Ekonomsko-socijalnih savjeta i sličnih institucija 2016", u Vravroni, Grčka. Fokus

ovogodišnjeg dvodnevnog samita bile su sljedeće oblasti: Promocija legalne migracije; Učešće žena u radnoj snazi i žensko preduzetništvo; Organizacije civilnog društva i klimatske promjene u pogledu COP22; Koordinacija sistema socijalne zaštite.

5. REALIZOVANI I AKTUELNI PROJEKTI

Tokom 2016. godine UPCG je implementirala veliki broj projekata. Neki od njih su završeni u 2016. godini dok drugi nastavljaju sa implementacijom i u 2017. godini.

Mladi su budućnost Crne Gore

Projekat "Mladi su budućnost Crne Gore" finansiran je od strane Evropske unije. Partner na projektu je Zavod za zapošljavanje Crne Gore. Glavni cilj projekta je unapređenje ekonomske situacije i uslova života mladih i nezaposlenih osoba u Crnoj Gori, kroz intenzivne edukativne programe i kroz njihovo osnaživanje za započinjanje biznisa.

Glavne aktivnosti projekta, koje će se u najvećoj mjeri implementirati u 2017. godini su:

- selekcija 100 kandidata od strane UPCG i ZZZCG koji će nakon toga proći kroz jednomjesečni motivacioni trening. Ovaj trening ima za cilj da podigne svijest mladih o značaju i šansama za otpočinjanje biznisa te da ih stimuliše da aktivnije traže zaposlenje u privredi. Ova aktivnost je završena krajem 2016. godine.
- nakon motivacionog treninga, od 100 učesnika njih 60 će proći jednomjesečnu obuku iz marketinga i prodaje dok će 40 proći jednomjesečnu obuku za otpočinjanje biznisa i sticanje preduzetničkih vještina. Od 60 polaznika obuke za marketing i prodaju, njih 15 će dobiti priliku da rade najmanje 3 mjeseca u privredi, kod članova UPCG, kako bi stekli dodatne praktične vještine te samim tim povećali šanse da zasnuju radni odnos u određenim kompanijama. Sa druge strane, od 40 učesnika koji će se dodatno edukovati o preduzetništvu, najboljih 10 biznis ideja će biti podržane u realizaciji. Ovih 10 polaznika će biti podržani malim, nefinansijskim grantovima od strane projekta.
- projekat ima veoma važnu komponentu koja se odnosi na promociju preduzetništva. Glavna aktivnost u ovom dijelu je kreiranje video kampanje u cilju promocije uspješnih preduzetnika u Crnoj Gori. Takođe, biće kreiran i Vodič o otpočinjanju biznisa koji će kroz ilustraciju konkretnih koraka dati pregled šta treba uraditi da se otvori preduzeće u CG.

Trajanje projekta: 03/11/2016-0/11/2017

SSD WBC 2: Jači socijalni dijalog u zemljama Zapadnog Balkana

Unija poslodavaca Crne Gore je lider na projektu: "Jači socijalni dijalog u zemljama Zapadnog Balkana 2", finansiranog od strane Evropske unije. Poslodavačke organizacije iz Albanije, Makedonije, Srbije, Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine su partneri na projektu. Projekat se implemetira drugu godinu za redom, a odobren je i njegov nastavak za 2017. godinu. Glavni cilj projekta je jačanje kapaciteta socijalnih partnera u zemljama učesnicama u projektu koji će doprinijeti razvoju socijalnog dijaloga na nacionalnom ali i na regionalnom nivou kao i napretku u oblasti harmonizacije nacionalnog sa EU

zakonodavstvom. Glavna tema projekta je bila jačanje socijalnog dijaloga i zaštita i zdravlje na radu.

Glavne aktivnosti projekta koje su realizovane u 2016 su: nacionalne radionice o socijalnom dijalogu (tripartitne radionice), nacionalne panel diskusije o problem zaštite i zdravlja na radu (uključeni eksperti iz EU), publikacija i flajer o zaštiti i zdravlju na radu, škola socijalnog dijaloga u Skoplju, video materijal u svim zemljama učesnicama sa ciljem promocije socijalnog dijaloga, e-liflet sa ciljem upoznavanja ciljnih grupa sa promjenama u oblasti socijalnog dijaloga u svim zemljama, i regionalna konferencija u Podgorici.

Work - Family Balance

Projekat je započeo u decembru 2015. i trajaće do decembra 2017. godine. Partneri na projektu su poslodavačke i sindikalne organizacije iz Albanije, Srbije, Makedonije i Crne Gore dok je nosilac projekta ZDS – udruženje poslodavaca Slovenije.

Projekat će se fokusirati na podizanje svijesti i jačanje kapaciteta socijalnih partnera i ostalih ciljnih grupa u pogledu pomirenja poslovnih i privatnih obaveza i rodne ravnopravnosti, a sa ciljem promjene tradicionalnog mišljenja i razbijanja stereotipa na prostoru Zapadnog Balkana, kroz socijalni dijalog i kolektivno pregovaranje.

U sklopu projekta, u 2016. godini kreiran je zajednički dokument partnera na projektu, u cilju pregleda stanja regulative u svim zemljama. Takođe, kreirane su i radne verzije materijala koji će služiti za promociju projekta kao i afirmaciju mladih žena da se aktivno uključe u tržište rada upravo u sektorima koji su dominantno u društvu prepoznati kao „muški sektori“.

Trajanje projekta: 15/12/2015- 15/12/2017

Razvoj ženskog preduzetništva u opštini Rožaje

Projekat „Razvoj ženskog preduzetništva u opštini Rožaje“ (Unleashing the Power of Women Entrepreneurs in Municipality of Rožaje – Empower Project), koji realizuje opština Rožaje u partnerstvu sa Unijom poslodavaca Crne Gore i Fakultetom za državne i evropske studije finansiran je od strane Evropske unije. Glavni cilj projekta je jačanje ženskog preduzetništva na teritoriji opštine Rožaje te formiranje prvog preduzetničkog centra za žene u ovoj opštini. Tokom 2016. godine urađene su pripremne aktivnosti na projektu dok se implementacija glavnih aktivnosti očekuje u 2017. godini.

Trajanje projekta: 11/2016-11/2017

WIM 2 – Uključivanje zaposlenih – pravac na izazove

Nakon uspješne implementacije projekta "WIM 1- Uključivanje radnika za bolje i održivije upravljanje preduzećima u Sloveniji, Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji" koji je identifikovao trenutno stanje i postojeću legislativu o uključivanju radnika za bolje upravljanje preduzećima u zemljama kandidatima, inicirao akcije u cilju upoznavanja socijalnih partnera i učesnicima na nivou kompanija o EU zakonodavstvu o uključivanju radnika, Unija poslodavaca Crne Gore je partner u nastavku projekta „WIM 2 – Uključivanje zaposlenih – pravac na izazove“.

Glavni ciljevi projekta su:

- Povećanje svijesti i razumijevanja aktualne situacije socijalnih partnera, predstavnika preduzeća i ostalih učesnika iz oblasti uključenosti radnika u upravljanju preduzećima u zemljama učesnicama u projektu;
- Iniciranje trans-nacionalne aktivnosti i saradnje za unapređenje trenutne situacije u oblasti uključivanja radnika u novim zemljama članicama i zemljama kandidatima za članstvo;
- Promocija zakonodavstva EU u oblasti uključenosti radnika u upravljanje preduzećima u zemljama učesnicama u projektu;
- Ispitati mogućnost implementacije Acquis Communautaire i priprema preporuka/početnih tačaka za regulativu u oblasti uključivanja radnika;
- Prilagođavanje odnosa između poslodavaca i zaposlenih u procesu promjena u oblasti zapošljavanja kao što su: modernizacija tržišta rada, kvalitet rada i dostojanstven rad u cilju povećanja zapošljavanja.

Tokom 2016. godine, realizovan je veliki broj aktivnosti od kojih izdvajamo sprovođenje istraživanja među kompanijama u cilju identifikovanja informisanosti o radničkim savjetima kao i kreiranje publikacije koja nudi pregled uporedne prakse i stanja u svim zemljama učesnicama u projektu kao i preporuke za unapređenje.

Period implementacije: 15/12/2014-15/12/2016

Društveno-odgovorno poslovanje za sve - CSR FOR ALL 2

UPCG je jedan od partnera u realizaciji projekta čiji je lider Turska kofederacija poslodavčkih asocijacija (TISK) koji za cilj ima izgradnju kapaciteta poslodavačkih organizacija, partnera u projektu, u pogledu društveno odgovornog poslovanja, a koje bi pozitivno uticalo na kompanije u primjeni principa DOPa. Planirani rezultati projekta su:

- paket podrške za razvoj kapaciteta poslodavačkih organizacija usmjerenih ka unapređenju DOP-a, kako bi se pružila podrška kompanijama, uticalo na proces donošenja odluka i razvio zajednički strateški program koji će imati dodatnu vrijednost za aktivnosti poslodavačkih asocijacija i postizanje održivih rezultata.
- kreiranje kriterijuma za odabir najboljih praksi DOP-a, koje su identifikovane i implementirane na lokalnom nivou u skladu sa poslednjim EU dostignućima, a sa ciljem promovisanja održivih rezultata i inovativnih rješenja.

U 2016. godini realizovan je veliki broj aktivnosti od kojih je najvažniji Izvještaj o nefinansijskom izvještavanju preduzeća u Crnoj Gori o društveno odgovornom poslovanju, radionice i događaji koji su imali za cilj jačanje svijesti o DOP-u kao i održavanje treninga za poslodavce u cilju jačanja njihovih kapaciteta u dijelu nefinansijskog izvještavanja. Takođe, održana je finalna konferencija projekta na kojoj su dodijeljene Godišnje nagrade UPCG za Društveno odgovorno poslovanje.

Period implementacije: 01/12/2014 – 01/12/2016

Turizam su ljudi : zajedno za jačanje socijalnog dijaloga u sektoru turizma i ugostiteljstva

Unija poslodavaca Crne Gore (UPCG) je jedan od partnera u EU projektu Tourism is people – Turizam su ljudi : Zajedno za jačanje socijalnog dijaloga u sektoru turizma i ugostiteljstva.

Glavni ciljevi projekta su: jačanje kapaciteta socijalnih partnera u zemljama učesnicama što doprinosi razvoju nacionalnog i evropskog socijalnog dijaloga; jačanje pregovarača na nivou sektora o važnosti sadržaja kolektivnih ugovora (konkretnim primjerima) i jačanje njihovih trenutnih pregovaračkih vještina sa ciljem daljeg razvoja i jačanja socijalnog dijaloga; istraživanje mogućnosti adaptacije i implementacije *acquis communautaire* (evropskog zakonodavstva, kao i evropskih standarda); promocija ideje o "evropskim pasošima vještina", kao i mogućnost njihove primjene u svakoj od zemalja učesnica; povećanje svijesti i razumevanja predstavnika poslodavaca i radnika o značaju evropskog (sektorskog) socijalnog dijaloga, prilagoditi socijalni dijalog izazovima i promjena u zapošljavanju (modernizacija tržišta rada , fleksibilna sigurnost, vještine, kvalitetan i dostojanstven rad).

U 2016. godini, implementirano je nekoliko aktivnosti od kojih su najbitnije: kreiranje publikacije koja obuhvata analizu stanja sektora turizma u Crnoj Gori, stanja socijalnog dijaloga u tom sektoru kao i probleme sa kojima se taj sektor suočava, održavanje nekoliko nacionalnih radionica kao i održavanje finalne konferencije projekta u Ljubljani.

Razvoj zelenih poslova u Crnoj Gori

Unija poslodavaca Crne Gore (UPCG), u saradnji sa Međunarodnom organizacijom rada (MOR), u okviru zajedničke projektne inicijative Ujedinjenih nacija u Crnoj Gori pod nazivom „Podsticanje konkurentnosti i inovacija u Crnoj Gori kroz politike održivog ekonomskog razvoja“ sprovodi istraživanje o potencijalima sjevera Crne Gore za razvoj zelenih poslova i zelenog zapošljavanja.

Prema studijama UNDP, procjenjuje se da ulaganja u zelene poslove mogu dovesti do kreiranja 17,500 novih radnih mjesta u Crnoj Gori do 2020. godine, od čega najveći broj u sektorima turizma i poljoprivrede. Najveći potencijal za stvaranje zelenih radnih mjesta leži u obnovljivim izvorima energije, recikliranju, javnom prevozu, energetske efikasnosti u stambenim objektima, poljoprivredi i malim farmama, kao i održivom upravljanju šumama. U strukturi crnogorske privrede, najveći potencijal za novo zapošljavanje odnosi se na sektore poljoprivrede, energetike i turizma.

Tokom trajanja projekta, MOR će sa nacionalnim partnerima implementirati aktivnosti čiji je cilj kreiranje predloga politika za razvoj povoljnijeg ambijenta za zeleno zapošljavanje i razvoj preduzeća u odabranim sektorima, a važno je naglasiti da su sve projektne aktivnosti orjentisane na stvaranje zelenih poslova u sjevernoj regiji Crne Gore. Nakon prve održane radionice, kao pilot opštine za ovu analizu odabrane su opštine Bijelo Polje, Berane i Mojkovac.

Projekat je otpočeo svoju implementaciju u 2016. godini ali će se većina aktivnosti implementirati tokom 2017. godine.

Fiskaliteti i parafiskaliteti na lokalnom i nacionalnom nivou

U periodu od januara do kraja jula 2013. Godine, Unija poslodavaca realizovala je projekat „Stvaranje povoljnog okruženja za održiva preduzeća u Crnoj Gori koristeći EESE alat i metodologiju“, uz podršku Međunarodne organizacije rada (MOR). Kao glavni rezultati tog projekta kreirana su dokumenta: nacionalni izvještaj „Stvaranje ambijenta za održivi razvoj preduzeća u Crnoj Gori“, strateški dokument „5 ubica biznisa“ te dodatnih 5 pozicionih dokumenata koji su obuhvatili analizu problema i preporuke za rješavanje 5 najvećih barijera

prepoznatih od strane privrednika: pristup finansijskim sredstvima, korupcija, neformalna ekonomija, regulatorni okvir te nesklad između tržišta rada i obrazovnog sistema.

Kao nastavak ovog procesa, UPCG je otpočela projekat Fiskaliteti i parafiskaliteti na lokalnom i nacionalnom nivou čije je realizacija počela 2016. godine, a većina aktivnosti će biti implementirana u 2017. godini. Projekat koji je finansiran od strane Međunarodne organizacije rada ima za cilj da prepozna sva fiskalna i parafiskalna opterećenja na nacionalnom i na lokalnom nivou.

U sklopu ovog, za UPCG veoma značajnog projekta, tokom 2016. godine se otpočelo sa prikupljanjem neophodnih podataka za kreiranje registra tj. inventara svih fiskalnih i parafiskalnih opterećenja na nacionalnom i lokalnom nivou. Preliminarni podaci pokazuju veoma alarmantno stanje te će ovaj projekat biti odlično polazište za dodatan angažman UPCG na smanjenju opterećenja za poslovanje privrednih subjekata na lokalnom i na nacionalnom nivou.

6. MEDIJI

U nastavku slijedi pregled medijskog pojavljivanja i zastupljenosti UPCG u štampanim, elektronskim i on-line medijima u periodu od 1. januara do 31. decembra 2016. godine. Pregled sublimira podatke iz izvještaja koji je, za potrebe UPCG, pripremljen od strane „Arhimed“ d.o.o. (“Analiza medijskog prisustva UPCG”).

Monitoring objava izvršen je u glavnim informativnim i vaninformativnim emisijama televizija: *RTCG1, Vijesti, Atlas, Pink, Prva i 777*. Takođe, praćeni su i izvještaji u šest dnevnih listova: *Vijesti, Dan, Pobjeda, Dnevne novine, Informer i Večernje novosti*, jednom nedjelniku-*Monitor*, kao i na web portalima: *Analitika, Cafe Del Montenegro i Bankar*.¹ Agencija Arhimed nije evidentirala medijske objave o UPCG na portalu Vijesti. To nikako ne znači da takvih objava nije bilo (naprotiv!), već je razlog tome činjenica da ova agencija ne vrši monitoring objava na portalu Vijesti.

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2016.godine, **u sadržaju gore navedenih medija evidentirano je 677 objava**² u kojima se pominje Unija poslodavaca Crne Gore. Prosječno, mediji su o UPCG plasirali **56 objava mjesečno**, odnosno 3 objave u periodu od dva dana (1,8 objava dnevno). Za razliku od prethodnih godina kada je najviše objava evidentirano u sadržaju štampanih medija, u toku 2016. godine **UPCG je najčešće pominjana u sadržaju najznačajnijeg tipa medija – televizija** (277 objava ili 41% ukupnog publiciteta). Udio objava plasiranih u sadržaju televizija u ukupnom broju zabilježenih objava je u odnosu na 2015.g. povećan je za 5%. Slijede objave u štampanim medijima (38.40%) i internet medijima (20.68%).

Iako je ukupan broj medijskih objava u 2016. god nešto manji u odnosu na 2015. god, analiza medija pokazuje rast broja objava u kojima se o UPCG stvara pozitivna slika, što u konačnom rezultira podatkom da je **publicitet UPCG u 2016. poboljšan u odnosu na 2015. godinu**. Ovaj zaključak se izvodi poređenjem broja objava koje su u ukupnom utisku u odnosu na UPCG bile pozitivne, odnosno negativne. Da je djelovanje UPCG u 2016. godini u medijima predstavljena pozitivno, potvrđuju upravo 282 objave koje su u ukupnom utisku bile pozitivne

¹ U odnosu na prethodnu godinu, medijsku scenu CG u 2016. godini karakteriše i gašenje određenih medija (u oktobru je sa radom prestala TV Atlas, a takođe i dnevni list Blic).

² Treba imati u vidu da u obračun nisu ušle objave o UPCG na portalu Vijesti

i one čine 42% od ukupnog broja zabilježenih objava. Sa druge strane, negativnih objava je bilo 23, a to čini 3% od ukupnog broja objava. Iako je u najvećem broju objava slika stvorena o UPCG neutralna, činjenica je da na konzumente informacija najjači utisak uvijek ostavljaju upravo polarizovane (pozitivne i negativne) objave. U prilog tome govore i podaci koji pokazuju da je slika stvorena o UPCG u 2016.g., u odnosu na prethodnu godinu, poboljšana u sadržaju sva tri tipa medija. To znači da je umanjen broj neutralnih objava, dok je broj pozitivnih ili rastao ili ostao na sličnom nivou.

Televizije su u 2016. godini imale pozitivan pristup u izvještavanju o UPCG. Kada publicitet posmatramo pojedinačno po televizijama, **UPCG je najbolju prezentaciju imala u sadržaju RTCG1** koja je plasirala 142 objave u kojima se bilježi pominjanje Unije poslodavaca Crne Gore, od čega je neutralnih objava bilo 75, a pozitivnih 67 (ni jedna negativna). U sadržaju RTCG1 posebno mjesto zauzima emisija Biznis info koja nastaje u saradnji televizije Crne Gore sa UPCG, a svojim sadržajem doprinosi stvaranju pozitivne slike o UPCG. Na drugom mjestu po broju objava o UPCG slijedi TV Vijesti (45 objava), a zatim TV Atlas (42), TV Pink M (21) i TV Prva (17), TV 777 (10). Treba istaći da se u sadržaju TV Atlas izdvaja emisija Club A koja je emitovala serijal o izvještaju koji je sačinila Unija poslodavaca „5 ubica biznisa“. Kada se posmatraju objave o UPCG na svim televizijama, analiza pokazuje da je u informativnim emisijama koje važe za najuticajniji TV segment plasirano ukupno 254 objava, dok je u vaninformativnim emisijama (jutarnje, popodneve i večernje) plasirano 169 objava o UPCG.

U štampanim medijima evidentirano je 260 objava, pri čemu je **najveći broj objava o UPCG plasiran u dnevnom listu Dan** (86), a slijede Pobjeda (69), Vijesti (62) i Dnevne novine (35). Dakle, kada je u pitanju kvantitet u odnosu na prethodnu godinu nije uočena peraspodjela objava po medijima. Da je o UPCG stvorena pozitivna slika govori i podatak da je većina štampanih medija plasirala više pozitivnih objava, nego onih negativnih (samo 1%).

Na tri crnogorska on-line medija plasirano je 140 objava. Od posmatranih portala, **najveći broj objava UPCG je ostvarila na portalu CdM** (69 objava), a zatim na portalima Analitika (66) i Bankar (3). U odnosu na ukupan sadržaj koji je plasiran o UPCG na posmatranim portalima, pozitivne objave čine 44%. Najveći broj pozitivnih objava plasirao je portal CdM (32), a najviše neutralnih Analitika (39). Treba podsjetiti da ovom izvještaju nedostaju podaci o broju objava o UPCG na portalu Vijesti kojih je takođe bilo u 2016. godini.

U 2016. godini veći dio objava u kojima se pominje Unija poslodavaca bio je planiran. Zabilježene su 442 planirane objave, odnosno **65% od ukupnog broja objava bilo je planirano**. Visok broj planiranih objava i njihov značajan udio u ukupnom publicitetu UPCG ukazuje na kontrolu medijske slike institucije od strane njenih predstavnika. Sa druge strane, postojanje neplaniranih objava ukazuje i na prepoznatost ove institucije od drugih subjekata. Veći broj planiranih nego neplaniranih objava zabilježen je u sadržaju sva tri tipa medija, s tim što je u sadržaju televizija zabilježen najveći jaz između broja planiranih i neplaniranih, a u korist broja planiranih objava. U sadržaju televizija, podjestimo, zabilježena je i najpozitivnija slika o UPCG. Objave koje su bile planirane u najvećem dijelu bile su pozitivne – 235 objava, ali zabilježen je i visok broj objava koje su o Uniji stvarale neutralnu sliku – 207. Objave koje nisu sadržale informacije koje su potekle iz Unije su najvećim dijelom bile neutralne – 165 objava. Zabilježen je i značajan broj pozitivnih, neplaniranih objava (47) koje su značajne za dobar publicitet institucije jer predstavljaju pohvalu njenog djelovanja od strane drugih subjekata.